

เกี่ยวกับ Asia Studies ในคนไทยเอง ปัญหาสำคัญเหมือนที่ทุกคนรู้ คือเรื่องภาษาท้องถิ่นนั้นๆ เราไม่มีโอกาสจะศึกษา Southeast Asia Studies ในประเทศเพื่อนบ้านที่เราควรจะรู้ของเขา แต่เราพบว่าเราไม่สามารถจะพูดภาษาพม่าได้แบบ อ. สุนทร ไม่สามารถเรียนรู้ภาษาอินโดนีเซียได้ แบบ อ. สัจจิต บุญบงการ หรือใครต่อใคร นั้นเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่องค์ความรู้ที่เป็น Southeast Asia Studies มันกลายเป็นเรื่องที่ถ้าตีความแล้วเป็นข้อที่ผิวเผิน

พักรับประทานอาหารกลางวัน

อาจารย์อดิศร หมวกพิมาย

บ่ำนนี้เรามีประเด็น มีอยู่ 5 ข้อด้วยกัน ซึ่ง อ.ชาญวิทย์ได้ทำไว้ได้แก่ การสร้างตำราและงานวิชาการ การสร้างผู้เชี่ยวชาญ การสอนภาษา การผลิตบัณฑิต และการจัดตั้งหน่วยงาน พออันนี้ทำขึ้นโดยเงื่อนไขที่ว่า เราเองอยากมีหน่วยงานทำนองเดียวกันกับสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เหมือนกับที่อื่นมีหรือไม่ก็น้อย เพียงใด และโครงสร้างส่วนใหญ่จะหลุดไม่พ้น 5 หัวข้อนี้ แต่อย่างไรก็ตามเราคงไม่อภิปรายกันโดยเฉพาะใน 5 หัวข้อนี้ในภาคบ่ายจะทำอย่างไรกัน เป็นลักษณะในการพูดรวม ๆ ไป ผมอยากจะต่อเนื่องกับเมื่อเช้านี้จากทั้งอาจารย์สุนทร อาจารย์เสกสรรค์ อาจารย์ Coeli ในประเด็นเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เกี่ยวกับองค์ความรู้แต่เดิมไม่พอ เนื่องจากว่าจุดยืนหรือความรู้ใหม่ต้องการมากกว่าเดิมที่รัฐเคยทำ ข้อสำคัญความรู้แบบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มัน practical กับคนหลาย ๆ กลุ่ม ไม่มีแบบเดียวแต่มีหลายแบบและหลากหลายมาก จะทำอย่างไรให้ manage ให้ความรู้อย่างนี้ให้เป็นองค์ความรู้เดียวกันหรือขยายให้เป็นองค์ความรู้ที่เป็นวิชาการได้พอที่จะตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนหลาย ๆ คน ผมอยากขอให้เสวนาในภาคเช้าแสดงความคิดเห็นอิสระหรือซักถามคำถามในกรณีที่วิทยากรในภาคเช้าพูดถึงหรืออภิปรายประเด็นนี้อาจจะพูดอะไรก็ได้โดยมี scope เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา พูดง่าย ๆ คือ free topic ขอเวียนเชิญ อาจารย์ทรงยศครับ

อาจารย์ทรงยศ แววหงษ์

ผมอยากจะพูดเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับเมื่อเช้าสักนิดหนึ่งก่อน เวลาเราพูดว่า South East Asia Study เป็นภาพที่ใหญ่มากเหมือนกับเรารู้จักมัน แต่จริง ๆ ผมจะตั้งข้อสังเกตว่า thesis 150 เล่ม อีก 400 เล่ม จะเป็น Journal บทความในหนังสือพิมพ์ 1760 บท ทั้งหมด 6000 กว่าชิ้นนี้ไม่เชื่อว่าทั้งหมดจะเป็น South East Asia ในลักษณะที่เป็นภาพรวม แต่ผมคิดว่ามันจะมีจุดหนักของมันเป็นบางจุด เพราะฉะนั้นเวลาพูด South East Asian Study นั้น มันจะเป็นภาพใหญ่ ผมคิดว่ามันจะเป็นการให้ความสนใจในจุดใดจุดหนึ่ง South East Asian Study ผมอยากจะเดาว่า

ประเด็นที่ 1 เราให้ความสนใจในเรื่องอินโดจีนมากกว่ามาเลเซีย หรือมากกว่าการให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องอินโดนีเซีย

ประเด็นที่ 2 เราพูดถึงที่อาจารย์ขงฮัซที่อ้างถึงหลายครั้งในเรื่องหน่วยงานเอกชน โดยเฉพาะนักหนังสือพิมพ์ที่ตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลใน South East

Asia ขึ้นมาเช่นเดียวกัน ผมคิดว่า nature คล้าย ๆ กัน ก็คือว่ามันไปเน้นจุดบางจุดในเอเชียอาคเนย์และเดาว่าอินโดจีนและพม่าเป็นจุดหลัก ถ้าอธิบายว่าทำไมถึงอยู่ในศูนย์เอเชียอาคเนย์ในหมูนึกหนังสือพิมพ์ ผมอยากจะบอกว่ามันสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานทางวิชาการที่เป็นสถาบันทั้งหลายนั้นที่เรากำลังศึกษามันคงไม่ตอบสนองความต้องการของเขา มันอาจจะมึนงงหมายความว่าคนละทางหรือบางทีในแง่ของเอกชนอาจจะมีความรู้สึกว่าการศึกษาในหน่วยงานของราชการไม่ realizable เลยต่อความสนใจของเขา เพราะฉะนั้นเขาจึงต้องมีศูนย์ข้อมูลขึ้นมา สิ่งที่เกิดขึ้นมาก็คือไม่มากนักน้อยความรู้สึกของเราคือเราไม่ค่อยรู้เรื่องใน Southeast Asia เลย ลองหันไปใช้ข้อมูลของเขามันอาจจะไปสะท้อนแนวโน้ม ศูนย์ข้อมูลอาจจะเป็นตัว lead การศึกษาของฝ่ายวิชาการก็ได้

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่อาจารย์ชาญวิทย์พูดว่า ความสนใจในการศึกษา Southeast Asia Study ในโลกเก่าในลอนดอน ในปารีส อเมริกาหลายจุดกำลังเริ่มเสื่อมสลายไป อาจารย์บอกว่าในมหาวิทยาลัยมาเลเซียนั้นสนใจในเรื่องการศึกษาใน Asia Study ในรอบ 10 ปี เริ่มเสื่อมความสนใจในโลกเก่าแต่ในมหาวิทยาลัยมาเลเซีย เริ่มกลับมาให้ความสนใจมันหมายความว่าอย่างไร เขาสนใจประเด็นแบบเดียวกันหรือความสนใจเริ่มเปลี่ยนลักษณะรูปร่างหน้าตา แล้วจริง ๆ ผมอยากพูดว่าไม่ใช่เฉพาะสิงคโปร์ Institute of Southeast Asian Studies กับมหาวิทยาลัยมาเลเซียเท่านั้นที่ให้ความสนใจในเรื่อง Southeast Asian Study แต่ผมยังอยากจะพูดรวมไปถึงออสเตรเลีย อ.ปีเตอร์ แจ็คสัน อ.พวงทอง รุ่งสวัสดิ-ทรัพย์ที่จบจากออสเตรเลีย ผมคิดว่าออสเตรเลียให้ความสนใจในเรื่องของ Southeast Asia Study แต่คำถามในบรรดาในกลุ่มศูนย์ที่สนใจการศึกษาในยุคหลังจากที่ยุคแรกเริ่มเสื่อมสลายเขาสนใจอะไร ประเด็นที่มันกำลังเลื่อนไปอยู่ที่ไหน ผมคิดว่ามันน่าสนใจในตัวของมัน

อาจารย์อดิศร

อาจารย์ทรงยศ ได้มีการกล่าวถึงพาดพิงถึงบุคคล 2 ท่าน ผมอยากให้ท่านทั้ง 2 ท่านแสดงความคิดเห็นด้วย โดยเริ่มจากอาจารย์ปีเตอร์ แจ็คสัน ท่านเป็นนักวิจัยประจำแห่งชาติออสเตรเลีย (ANU) ซึ่งท่านจะมีรายการพูดให้กับเรานักศึกษาปริญญาโทสาขาประวัติศาสตร์ ในวันพฤหัสบดี เวลา 10.00 น. เป็นการพูดเกี่ยวกับ History of Homosexuality อาจารย์เขียนงานและนิยายในเรื่องของ Homosexuality ในสังคมไทยไว้อย่างน่าสนใจ บรรยายเป็นภาษาไทย เป็นการ

โฆษณาไว้ก่อนในเวลา 10.00 น. วันพุธ ในห้องเดียวกันนี้ แต่อย่างไรก็ตามอาจจะถามอาจารย์ว่าในองค์ความรู้ในเรื่อง South East Asia Study ในออสเตรเลียที่ ANU ในลักษณะที่เป็นสถาบันการสร้างองค์ความรู้ที่อาจารย์สัมผัสมาเป็นอย่างไรบ้างเมื่อเทียบกับสังคมที่ไม่มีให้เห็น

อาจารย์ปีเตอร์

ถ้าจะนึกถึงประวัติศาสตร์การเรียน south East Asian Study ในออสเตรเลีย จะแบ่งออกเป็น 2 ภาค

ภาคแรก ประมาณ 20-30 ปีก่อนที่ Canberra แลมหาวิทยาลัยออสเตรเลียนเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่จริงรัฐบาลสมัยนั้นต้องการให้ ANU เป็น Crambridge หรือ Oxford แต่มันไม่ได้แล้ว ANU ของออสเตรเลียซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเล็ก ๆ บ้านนอก มากกว่า แต่สำหรับออสเตรเลียนนั้นเป็นศูนย์แรกที่เน้น South East Asia Study Australia ซึ่งสมัยนั้นสำคัญมากโดยเน้นหลายประเด็นทั้งในด้านภาษาที่อาจารย์ Coeli บอกเมื่อเข้านี้ มันเป็นสิ่งสำคัญมากถ้าจะเรียนทางด้านประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ต้องรู้จักภาษาของเขาบ้างที่ออกไปคุย รู้เรื่องหนังสือพิมพ์ของเขา มันเป็นเรื่องสำคัญมาก เป็นนโยบายของรัฐบาลและมหาวิทยาลัยของออสเตรเลียที่จะเน้นทางด้านสอนภาษา ปรินซิพัลรี โท เอก ทุกระดับ เมื่อรู้ภาษาแล้ว ที่จริงไม่ว่าจะจะเป็นนักศึกษาที่สนใจปรินซิพัลรีหรือเอกที่ออสเตรเลียทางด้านเอเชียจะต้องรู้ภาษาของประเทศนั้นก่อนถ้าไม่รู้ภาษาที่ไม่ให้เรียน ถ้าตั้งใจเรียนจีน ญี่ปุ่น ไทย ก็จะต้องเรียนภาษาก่อน ผมไม่ได้เริ่มเรียนภาษาไทยก่อนเริ่มเรียนปรินซิพัลรีเอก แต่เขาก็ให้โอกาสพิเศษให้เรียนภาษาในเวลาเดียวกันกับที่เริ่มต้น แต่จะต้องเรียนแบบ intensive แต่สมัยนี้สถานการณ์เปลี่ยนไป สมัยนั้นออสเตรเลียถ้ารู้จักประวัติศาสตร์ มันเคยเป็น colony ของอังกฤษ ที่เป็นเอกราชแต่ประมาณ 80-90 ปีที่แล้ว ซึ่งยังไม่เป็นปัญหาของสังคมนับเป็นเอกราชจริง ๆ หรือเปล่า ยังเป็นกรณีของอังกฤษหรือสมัยอเมริกา อาจจะเป็นรัฐที่ 51 ของอเมริกาก็ได้ มีบางคนพูดอย่างนี้ แต่เรามีรัฐบาลพรรค Labor ที่อาจจะเรียกว่าไม่เชิงทางซ้าย แต่ lefting นิดเดียว เป็นรัฐบาลที่จะเป็นเอกราชของประเทศว่าอาศัยอเมริกา อังกฤษ ยุโรป ไม่ได้ เราจะอยู่ที่ไหนในโลกนี้ เราอาศัยอยู่แถวเอเชีย หมายความว่าต้องอาศัยเอเชียมากกว่าในอนาคตทั้งเศรษฐกิจและทุกอย่าง หมายความว่า 10 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลก็เน้นทั้งทางด้านภาษาเอเชียมากขึ้นในทุกๆระดับ ในระดับประถม มัธยม มหาวิทยาลัย อุดมศึกษาด้วย โดยลงทุน

พิเศษ โดยให้ครูเรียนภาษาเอเชียมากขึ้นและสอบ และรัฐบาลก็เลือกภาษาเอเชีย 6-7 ภาษา เป็นภาษาที่สำคัญที่สุดที่จะสอนเป็นพิเศษและแปลงเป็น 8 อันดับคือ

อันดับที่ 1 ภาษาญี่ปุ่น จีน อินโดนีเซีย

อันดับที่ 2 ไทย เวียดนาม อินเดียของอินเดีย

ซึ่งเดี๋ยวนี้สำหรับเป็นงานอาจารย์สอน เมื่อก่อนเป็นข้าราชการประจำ อยู่กระทรวงศึกษาธิการของออสเตรเลีย ประจำแผนการสอนภาษาเอเชีย รับผิดชอบที่จะอบรมครูการสอนภาษาไทย แต่ว่าในสมัยนี้เมื่อก่อนการวิจัยเรื่องเอเชียคงจะอยู่เฉพาะ 2-3 ที่ 2-3 แห่ง ที่ ANU แต่สมัยนี้ขยายออกไปแล้ว สมัยนี้ไม่ได้อยู่ที่จุดเดียว จุดประจำที่เดียว กระจายออกไปหลายที่ด้วยกัน หมายความว่าอาจารย์ที่สอนประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ หลาย ๆ ที่ทั่วประเทศเลย เดี่ยวนี้ออสเตรเลียมีมหาวิทยาลัย 38 แห่ง รัฐบาลจะให้ทุนพิเศษสำหรับอาจารย์ที่จะสอนทางด้านเอเชีย หมายความว่าอาจารย์จะแข่งกันที่จะขอทุนพิเศษให้ เขาจะเปลี่ยนกับหลักสูตร เมื่อก่อนหลักสูตรจะเน้นทางด้านอเมริกา ยุโรป เพราะว่ารัฐบาลตั้งนโยบายที่จะให้ทุนพิเศษกับอาจารย์ที่สอนทางด้านเอเชียที่เปลี่ยนจากอเมริกา อังกฤษ ที่ไปสอนเอเชีย อาจารย์หลายคนพูดภาษาเอเชียไม่ได้เลย มันเป็นเรื่องที่อาจารย์แบบผมที่พูด ภาษาไทยได้เป็นนักวิจัยด้วย เพราะว่าคนรุ่นใหม่เข้ามาแย่งกัน แต่ว่าสิ่งสำคัญที่จะนึกถึงคือว่าออสเตรเลียตรงกันคือจะเปลี่ยนภาพพจน์ของประเทศมากกว่า เพราะว่าที่จริงเป็นห่วงอนาคตของประเทศ และจะต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียมากกว่า และที่จริงจะเสนอข้อเสนอ 2-3 ประเด็นกับอาจารย์ ถ้าแบบพูดเล่นว่าจะมีส่วนหนึ่งที่เป็นจริงบ้างถ้าทางธรรมศาสตร์จะจัดตั้งแบบ Institute Southeast Asia Study อะไรอย่างนี้ ถ้า Institute หรือสถาบันแบบนี้มีแบบเป้าหมายของ Institute ของประเทศออสเตรเลียด้วย อาจจะมีโอกาสที่จะขอทุนจากรัฐบาลได้ง่ายมากเลย คงจะจริง ๆ เพราะว่ารัฐบาลออสเตรเลียลงทุนเยอะเกี่ยวกับการให้เปลี่ยนภาพพจน์ของประเทศ รัฐบาลจะยินดีมากถ้ามีประเทศแถบเอเชียเห็นว่าออสเตรเลียเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียด้วย เพราะว่าคนที่ฟังตามข่าวจะเห็นว่ามีปัญหา ออสเตรเลียมีปัญหา กับมาเลเซียด้วยมากที่ปฏิเสธว่าออสเตรเลียเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียใช่ไหมครับ ถ้าไทยจะหาว่าออสเตรเลียเป็นส่วนหนึ่งของเอเชีย ไทยก็ไม่มีปัญหาในเรื่องการขอทุน แต่พูดจริง ๆ ถ้าจะจัดตั้ง Institute กันที่ ผมรู้สึกถ้าทำจริง ๆ ทางไทยทางธรรมศาสตร์มีโอกาสที่จะเป็นหัวหน้าของโลกในการจัดทำศูนย์แบบนี้ ถ้าเป็นทางวัฒนธรรมด้วยที่อาจารย์ชาญวิทย์บอกเมื่อเข้านี้แบบศรีลังกา ที่ศรีลังกามีวัฒนธรรมพุทธ ถ้าจะนึกถึงวัฒนธรรมไทยทุก ๆ ประเภท มันจะอยู่ตรงไหน อยู่ตรงอินเดีย

ศรีลังกา จีนได้ด้วย มันจะอยู่หลายที่ก็จะขยายความคำว่า Southeast Asia Study ทุกอย่างจะมีความหมายของคำนี้ออกไป เพราะว่า Southeast Asia Study ในอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลียด้วย ในสมัยนี้ถ้าพูดถึง Southeast Asia Study คนที่จะนึกถึงเอเชียอย่างเดียว เดียวนี้จะขยายเป็น 7 ประเทศ ซึ่งเวียดนามเข้าอยู่ด้วย แล้วแต่ว่าเอเชียเป็นกลุ่มเล็กที่จริง South East Asia จะขยายมากกว่านั้น และถ้าไทยทางธรรมศาสตร์จะจัดตั้งจริง ๆ และเป็นทางด้านทุกสิ่งทุกอย่างจะเกี่ยวข้องกับไทยในทางวัฒนธรรมและทุกอย่างจะขยายความหมายและมันอาจจะช่วยเปลี่ยนใจเดียวกับ South East Asia คืออะไร

อาจารย์อดิศร

ขอบคุณอาจารย์แจ๊คสัน เราก็ได้ความรู้เกี่ยวกับ South East Asia Study ในออสเตรเลียในฐานะที่อาจารย์เรียนและทำวิจัยอยู่

คุณมลสวรรค์

ทำงานเขียนบทสารคดีที่โลกสลบสี บริษัทแปซิฟิค เคยทำงานหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ เมื่อเข้าอาจารย์ธงชัยผาดพิงถึงอยู่ด้วยทั้งผู้จัดการและบริษัทแปซิฟิค ในฐานะที่เคยทำงานในสื่อมวลชนก็อยากจะบอกเล่าประสบการณ์ในการทำงานสื่อมวลชนให้ฟังเล็ก ๆ น้อย ๆ ถือเป็นประสบการณ์หลังจากที่ตัวเองเคยพบ คือประเด็นที่จะพูดมี 3 ส่วนคือ

ส่วนแรก คือ ส่วนหนึ่ง เมื่อเข้าที่อาจารย์ธงชัยพูดถึงแปซิฟิค โลกสลบสีและศูนย์ข้อมูลอินโดจีนของผู้จัดการโดยอยู่ในการแยกส่วนกัน ค่อนข้างเห็นด้วยกับอาจารย์ที่พูดเมื่อเข้า ทั้ง 2 ส่วน ที่จริง ๆ น่าจะอยู่บนพื้นฐานของตัวเองเป็น Self Centre เหมือนกัน มันอาจจะแยกไม่ได้ว่าเป็นวัฒนธรรมอาจเป็นการสร้างเขียนมาย้อชอดีอีกอันหนึ่งเป็นเรื่องของ local knowledge อันนี้เป็นประเด็นแรก

ส่วนที่ 2 ค่อนข้างรู้สึกว่าการสร้างงานสารคดีของบริษัทที่ผลิตของสารคดีได้ข้อมูลจากการวิชาการ มีอะไร ยูนนานตอนใต้ หลวงพระบาง งานพวกนี้จึงได้ผลิตตาม Concept ย้อนยุคเป็นสิ่งที่สืบทอดต่าง ๆ มา

ส่วนที่ 3 ในแง่ของการทำงาน การผลิตสารคดีอย่างนี้ คือ ถ้าจะมองว่าเป็นเรื่องของการเสนอการกลับไปหาวัฒนธรรมเก่าเป็นการย้อนยุค มันก็เป็นคือแยกออกจากบริบทของสังคมไทยไม่ได้เพราะว่าการทำงานในลักษณะนี้ไม่สามารถเสนอสารคดีที่เป็น Fact ว่า การที่คุณกลับไปหาหลวงพระบางหรือวัฒนธรรมเป็น

วัฒนธรรมนี้ จริง ๆ แล้วมันเป็นการมองจาก Self Centre เป็นหลักคือมองในเชิง structure ของสังคม มันเป็นไปไม่ได้ เพราะสารคดีระดับนี้เราคิดว่าเสนอ fact มาแล้วในหลายเรื่อง เสนอข้อมูลมากแล้วเอาเข้าจริง ๆ rating ในการนำเสนอ Rating ผู้ชมจะรู้สึกอาจจะชอบสองโลก ของโจช บางจาก แทนที่คุณจะแบกกล้องขึ้น ไปถ่ายรูปออกมาเลย เพราะฉะนั้นมันเป็นปัญหาในเรื่องการทำงานของสื่อมวลชนซึ่งมันเป็นธุรกิจในการแบ่ง Segment ออกไป มันเป็นปัญหาในการแบ่ง Segment ค่อนข้างเยอะ เป็นการบอกเล่าของคนทำงานว่ามันเคยแยกออกจากวัฒนธรรมสากลในการที่คนไทยชอบดูแบบไม่ซับซ้อนมากนักหรือหนักจนเกินไป

อาจารย์ชาญวิทย์

ข้อสนับสนุน ข้อเสนอคือเอาเข้าจริงในส่วนซึ่งเราเรียกว่าการศึกษาว่าด้วยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผมรู้สึกว่ามันกำลังเคลื่อนจากความสำคัญทางด้านภูมิรัฐศาสตร์มาสู่สิ่งที่ผมเรียกเป็นวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ถ้าวัฒนธรรมผมคิดว่ากลุ่มที่เป็นสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์เป็นผู้ที่กำลังทำบทบาทที่สำคัญ ๆ มาก ผมเอง List รายชื่อชุดวิดีโอเทปของแปซิฟิกอยู่ได้บางส่วนมาไว้ในห้องอ่านศิลปศาสตร์ ดูจริง ๆ แล้วส่วนที่เป็นสื่อมวลชนนั้น ไปไกลมาก ๆ และเป็นบทบาทที่น่าชื่นชมมาก ๆ ผมคิดว่าในแง่ของวงวิชาการไม่ได้คิดว่าคุณจะต้องเสนอวิธีวิเคราะห์ที่ออกไปในเรื่องของวิชาการอะไรแบบนั้น ผมคิดว่าบทบาทต่างกัน เพียงแต่ที่ผมคิดว่าเมื่อผมเริ่มสอนหนังสือเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เดิมผมก็จะไปขอฮิมวิดีโอชุดของ BBC มา ชุดที่ชอบเอามาให้นักศึกษาดูก็ Spirit of South East Asia ที่มีเรื่องของพม่า เขมร อะไรก็ตาม แต่ตอนหลังเรารู้สึกว่าเพียงเราพลิกดูรายการของแปซิฟิกก็ไปขอฮิมและได้รับบริจาคมาก มันมีเยอะมาก สิบสองปีนาก็มี ล้านช้างก็มี นครวัด นครชุมก็มี พุกาม เวียดนาม อินโดนีเซียก็มี น่านเจ้า อินโดจีนก็มี มีอีกชุดที่กำลังขอยุ่คือ มรดกโลกในเอเชียอาคเนย์ ซึ่งผมคิดว่าตรงนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจมากในการเคลื่อนตัวของการศึกษา มันหลุดออกจากแวดวงวิชาการและก็แวดวงที่คิดว่าไม่พอใจคำถามและจุดยืนต่อไป มันเน้นทางด้านการเมืองมากเกินไป เน้นทางด้านความมั่นคงมากเกินไป แต่ตอนนี้เน้นออกไปทางด้านเชิงวัฒนธรรมเห็นชัดเลย หนังสือสารคดีเป็นตัวอย่างที่ดีใช่ไหมครับ เล่มนี้ซึ่งเน้นเรื่องภูมิภาคแถบนี้ ไม่ว่าเหตุผลใดก็ตาม เล่มนี้เน้นเรื่องหลวงพระบาง เล่มที่เป็นนครวัด เล่มที่เป็นเวียดนามชาฮหมัด เราลองไปดู back issue ไม่ได้ตรงนี้เป็นจุดที่น่าดีใจในแง่ของความสนใจที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับประเทศรอบบ้านของเรา

อาจารย์อดิศร

มีท่านอื่นจะเสนอข้อคิดเห็นในการพูดคุยในเรื่องสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มีไหมครับ

อาจารย์พวงทอง รุ่งสวัสดิทรัพย์

มีข้อสังเกต มีประเด็นหนึ่งที่ห่วงใยกันมากในที่ประชุมนี้คือ ว่าความรู้มันไม่ได้ตอบสนองความต้องการของสาธารณะได้อย่างเพียงพอในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ในส่วนองค์ความรู้ที่มีอยู่ในอดีต ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีองค์ความรู้ตั้งแต่อย่างน้อยในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ก็มี ความรู้ต่าง ๆ เอกสารมากมายเหล่านี้เหล่านี้ก็มีไม่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พูดง่าย ๆ มหาวิทยาลัยไม่สามารถวิ่งตามสาธารณะได้ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของภาคเอกชนได้ คำถามมีว่าประเด็นที่อาจารย์เชอร์รี่พูดในรอบเช้าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ คือว่า มหาวิทยาลัยในประเทศไทยเป็นผู้ริเริ่มในเรื่องของการศึกษา Area Study ของสิ่งที่เห็น มหาวิทยาลัยก็ไม่มี Respond กับสาธารณะกับเอกชนมากนัก การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน South East Asia เกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปัจจุบันมีลักษณะที่ถดถอยลงด้วยซ้ำไป พูดง่าย ๆ คือว่าการศึกษาเรื่องนี้ในปัจจุบันมันมีการแบ่งแยกย่อยออกไปซะจนสิ่งที่วิชาการทำก็ทำไป เอกชนก็ทำไป นักธุรกิจอยากทำก็ทำไป มหาวิทยาลัยตอบสนองความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจให้กับเอกชนได้มากแค่ไหน ประเด็นตรงนี้ มหาวิทยาลัยทางตะวันตกไม่จำเป็นต้องพัวพันกับทางมหาวิทยาลัยมากนัก

เพราะว่าองค์ของรัฐในอเมริกาโดยเฉพาะอย่างยิ่งอเมริกาพวก C.I.A. กระทรวงต่างประเทศคิดว่ามีหน่วยงานที่ทำงานอย่างนั้นแล้ว สัมพันธ์อย่างธุรกิจกับนักธุรกิจมากกว่าและข้อมูลท้องถิ่นของรัฐเป็นการต้องการความต้องการโดยตรง เช่น ตัวเลขทางเศรษฐกิจการเติบโตของประชากร ต้องการ Infra structure ทำไร ปัญหาคือว่า มหาวิทยาลัยไทยว่าถ้าต้องการตอบสนองความต้องการของเอกชนที่เพิ่มต้องถามว่าเราต้องการอะไรและความต้องการเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยหรือเปล่าที่จะทำ เช่นถ้าเขาต้องการข้อมูลเรื่องการเติบโตทางเศรษฐกิจจำนวนประชากรทำไร สินค้าชนิดไหนจะขายได้ดี ตลาดแบบไหนมีสินค้าเราตอบสนองใช้ ดิฉันไม่แน่ใจว่าเป็นหน้าที่ของใครที่จะต้องทำ และดิฉันคิดว่าความกังวลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นความกังวลที่เกิดจากข้อมูลเหล่านี้มากกว่าที่จะเป็นข้อมูลทางด้านตัวเราที่คิดว่าความต้องการเอกชนเป็นตัวตั้ง เราไม่ต้องการความรู้ทางด้านวัฒนธรรมทำไร มันกลายเป็นส่วนหนึ่งวัฒนธรรมบริโภคของไทยที่จะเป็นวัฒนธรรมที่หลงเหลืออยู่ หรือเมืองไทยปัจจุบัน

ที่มีรสนิยมและคิดว่าในเรื่องเศรษฐกิจ แม้กระทั่งมหาวิทยาลัยตะวันตกที่เกี่ยวกับ South East Asia ก็ไม่ได้มีผู้เชี่ยวชาญมากนักในอเมริกาไม่ทราบ แต่ในการฝึกอบรม เทรเลียมยังผู้เชี่ยวชาญในเวียดนามก็มีแค่ 2-3 คนเท่านั้นเอง เช่น เมลาติน เอ็กซ์-พอร์ต อัมฟอร์ด อยู่ที่ ANU เบลาคิน อยู่ที่แมคคอสตี้ แต่ว่าทั้ง 2 ท่านที่ทราบก็เป็นนัก เศรษฐศาสตร์การเมืองมากกว่า ฉะนั้นการมองปัญหาการเศรษฐกิจการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านจะไม่ได้เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่จะไม่ได้ให้ข้อมูลทางด้านการค้าเอกชน กับออสเตรเลียจะเป็นผู้วิเคราะห์โครงสร้าง การเปลี่ยนแนวโน้มหรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น กับการพัฒนาเศรษฐกิจต่าง ๆ ถ้าเราจะเรียกร้องให้นักเศรษฐศาสตร์ของไทยหัน มาสนใจประเทศเพื่อนบ้านจะต้องถามด้วยว่าแง่มุมไหนที่นักวิชาการจะทำ

อาจารย์อดิศร

คุณพวงทองก็มีนัดกับเราอีก 2 อาทิตย์ข้างหน้า จะพูดหัวข้อ เรื่องสงครามและการค้า การรุกรานไทยในเขมรในศตวรรษที่ 19 ยังไม่ได้กำหนดวัน ที่แน่นอน ผมคิดว่าหัวข้อที่นึกถึงตอนนั้นแล้วคงจะอยู่ใน scope ของเรื่องสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาที่จะจัดตั้งขึ้นมา ภาระกิจที่จะต้องทำที่ธรรมศาสตร์จะมีประเด็นหนึ่ง ก็คือความรู้ที่จะผลิตขึ้นมากจะต้องมีความรู้ที่หลากหลาย เอกชนต้องการแบบหนึ่ง ถ้า ผมเป็นเจ้าของบริษัทธุรกิจเอกชนผมก็อยาการู้ข้อมูลที่ผมคิดว่าจะมีประโยชน์ในการทำ ธุรกิจของผม ผมอาจจะไม่อยากจะรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านที่ ผมคิดว่าชาวลินค้าไม่ได้ทำนองแบบนั้น ในขณะที่เดียวกัน ความรู้จักอีกจุดหนึ่งที่พวกเรา พยายามพูดว่า จุดแรกเป็นความรู้แบบผิวเผินเป็นความรู้แบบธรรมดา จะว่าไปแล้ว เหมือนกับเป็นคู่มือทั่ว ๆ ไป ใครจะหยิบฉวยเอาไปใช้ได้ แต่ความรู้อีกชุดหนึ่งลึกลงไป ที่ทำให้เข้าใจในส่วนที่ประเทศเพื่อนบ้านของเรานั้นจริง ๆ แล้วเป็นอย่างไร ความรู้ ชุดนี้แน่นอนภาคเอกชนก็ไม่สนใจและคงไม่ทำแน่นอน คงไม่มีใครทำ แปะซิฟิคคงไม่ทำ สารคดีระดับลึกกว่า คนไทยมาจากไหนแบบพิสุจน์ในแง่ข้อมูลหลักฐานในวิชาการ มีค่าที่ พูดถึงในกรณีแบบที่ถ้าเราจะดูจากการประมูลทีวี Free TV. หรือ Cable TV. อะไรอะอะจะ เห็นว่าผู้ที่ควบคุมคลื่นวิทยุโทรทัศน์เหล่านี้มักจะกำหนดว่า สเปคใน การที่จะได้สิทธิที่ประมูล คุณต้องมีรายการเชิงสารคดีเป็นในแง่ของทางวิชา การอย่างน้อยก็เปอร์เซ็นต์ วิชาการอะไรมันง่ายที่สุดสำหรับในแง่ของธุรกิจภาค เอกชน เราสังเกตว่าทำไมภาคเอกชนบ้านเราที่ผ่านมาสารคดีออกมาเยอะมากและมี หลายระดับที่ลึกลงไป อย่างแปซิฟิกกำลังทำแล้วก็เป็นแบบระดับธรรมดาที่อยู่ในบรรดา เกมโชว์หรืออะไรทำนองแบบหนึ่งที่จะตอบสนองทั้ง 2 ฝ่าย ได้ไหม คือทั้งในแง่ของ

ภาคธุรกิจเอกชนอาจจะรู้ข้อมูลก็ค้นเองจากในส่วนที่มีให้ในขณะเดียวกันนักวิชาการหรือคนที่อาจจะรู้ในระดับลึกลงก็จะมีให้ทั้ง 2 ฝ่าย เหมือนกับกรณีที่อาจารย์เสกสรรพูดในตอนเช้าว่าความรู้เหล่านี้มีอยู่หลากหลายชั้นอยู่กับปัญหาอยู่ที่ผู้ใช้ว่าเมื่อเขาไม่สามารถที่จะเห็นว่าความรู้เหล่านั้นไม่ตอบสนองเขา เมื่อเขารู้สึกไม่พึงพอใจก็ทำขึ้นมาเองเหมือนกับที่ศูนย์ข้อมูลอินโดจีน ของผู้จัดการต้องผลิตงานขึ้นมา เพราะนักวิชาการแบบนี้ที่จะผลิตงานแบบนี้ไม่มี อาจจะมีก็อยู่ในคณะเศรษฐศาสตร์เท่าที่ทราบในขณะนี้เขาทำเป็นคลังข้อมูลขึ้นมา แต่ยังอยู่ในระหว่างการเริ่มต้น เพราะฉะนั้นผมคิดว่าประเด็นที่เราจะพูดกันต่อไปคงเกี่ยวข้องกับภาระกิจในส่วนของสถาบันศึกษา อาจจะขอความเห็นจากอาจารย์ปราวน์ ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษามานาน อ่านหนังสือที่อาจารย์ทำมานาน

อาจารย์ปราวน์

ขอบคุณมากที่ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่จัดการเสวนาวันนี้ขึ้น เพราะคิดว่าจะมีประโยชน์กับพวกเราโดยเฉพาะนักศึกษารุ่นใหม่ ๆ มาก ขอเรีอกตัวเองว่ารุ่นครูเป็นรุ่นที่ง่เง่าเพราะเป็นรุ่นที่อยู่ในโลกของความกลัวคอมมิวนิสต์มากก็คิดอย่างอาจารย์ชาญวิทย์ว่าเราจะหนีไปที่ไหนถ้าคอมมิวนิสต์มาก เพราะไม่คิดจะสนใจเพื่อนบ้านและกลัวประเทศเพื่อนบ้านที่ประเด็นที่ตกใจที่อาจารย์ชาญวิทย์ตั้งชื่อว่าสายไปหรือยังที่จะศึกษาเอเชียอาคเนย์ ความจริงยังไม่ได้เริ่มต้นเลยแล้วจะสายไปได้ยังงั้นไร ที่ว่าไม่เริ่มกันเพราะว่าอะไร เพราะว่าอย่างท้อ.ชงชัย อ.ชาญวิทย์พูดมาเมื่อเช้า คือว่าทัศนคติหรือเพดานความคิดในเรื่องการศึกษาในเรื่องเพื่อนบ้านของเรามันถูกรอบงำและไม่ถูกต้องต่อข้อเท็จจริงหรือว่ายังไม่มียุคยืนของประเทศเราเลยหรือว่าเราจะไปทางไหนหรือต้องการอะไร ฉะนั้นที่อยากจะฝากไว้ว่าไม่ว่าคณะศิลปศาสตร์จะเริ่มต้นมีโครงการนี้หรือไม่แล้วก็ตาม เราไม่ควรจะต้องไปสนใจว่าเราจะศึกษาแต่ด้านไหนที่ตอบสนองตลาดหรือไม่ สิ่งที่เราควรคำนึงคือเราต้องยืนอยู่กับสิ่งจะให้ข้อเท็จจริงของข้อมูล ในเรื่องของการเป็นสถาบันทางการศึกษา ใครจะเอาไปหรือไม่ไปใช้เป็นเรื่องของเขาแต่เราต้องยืนอยู่กับข้อเท็จจริงของข้อมูลและไม่ควรจะไปแคร์ในเรื่องตลาดอันนี้อาจเป็นความคิดทางด้าน conservative อย่าคิดว่าเราควรจะมีอะไรถูกต้องตั้งใจเรื่องราวของเพื่อนบ้านด้วยความอ่อนน้อมและตั้งใจเพราะว่ามีปัญหาส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ก็คือว่าไม่ว่าจะศึกษาอะไรนั้นมันจะต้องศึกษาผลประโยชน์เบื้องต้นเพื่อประเทศชาติและสังคมของเราแต่ปัญหาหลัก ๆ ในสังคมเราคือ ปัญหาความไม่เข้าใจเชื้อชาติ เรื่องอะไรต่าง ๆ เรื่องของสังคมไทยป้องกัน

เท่าเส้นแบ่งกันอาณาเขตประกอบไปด้วยคนเชื้อชาติไทย ซึ่งจริง ๆ ไม่ใช่ความเป็น
สังคมไทยหรือประเทศไทยที่เราเข้าใจประกอบไปด้วยคนหลายเชื้อชาติ หลายภาษา
หลายวัฒนธรรม ในแง่ภาษาไทยก็มีภาษาเพื่อนบ้านเข้ามามหาศาล ในแง่ชนชาติก็มี
ชนชาติมหาศาลที่ไม่ใช่ไทยแท้ เพราะฉะนั้นที่เราจะเข้าใจของเราจะเป็นไปได้
อย่างไรถ้าไม่เข้าใจเพื่อนบ้าน แต่การจะเข้าใจได้ต้องเข้าใจอย่างอ่อนน้อมถ่อมตน
และลงเข้าไปศึกษาทำความเข้าใจกับเขา เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นจะต้องไป
แคร์ตลาดถ้าตราบดีที่ว่าข้อเท็จจริงยังไม่ถูกต้องอาจจะได้ข้อมูลที่ผิด ๆ ไปใช้ เพราะ
อาจจะมองว่าอคติในสังคมเรานั้นอันตรายมาก และถ้าตราบดีที่เราไม่สามารถจัด
อคติให้กับนักวิชาการและไม่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องต่อสังคมเราเอง ต่อให้ตั้งสถาบัน
อะไรขึ้นมาป้องกันข้อมูลผิด ๆ มันก็คงไม่ใช่เป้าหมายที่สถาบันการศึกษาควรจะมีใจ ก็
ฝากเอาไว้แค่นี้

อาจารย์อดิศร

ขอบคุณอาจารย์ปราชญ์มาก ไม่ทราบว่าท่านอื่นมีอะไรไหมครับ

คุณวีระศักดิ์ จิตะนันท์

ตอนนี้เรียนที่จุฬา เอกประวัติศาสตร์ ปริญญาโท ผมคงเป็นคำถามที่ว่า
ผมมองว่าสังคมไทยที่ผ่านมาในช่วงหลัง ๆ เราไม่เคยมีความจำเป็นต้องเปิดตัวเอง
ให้กับสภาพแวดล้อมที่กว้างกว่าประเทศของเรา เราจะมีวิธีการจัดการกับความขัด
แย้งในประเทศ ถ้ามองว่าเรามีความจำเป็นไหมที่เราจะต้องดูว่านโยบายต่างประเทศ
หรือความสัมพันธ์ระหว่างต่างประเทศเป็นอย่างไรบ้าง ผมคิดว่าโดยทั่ว ๆ ไปว่า
อเมริกาว่าอย่างไร จีนว่าอย่างไร ยุโรปว่าอย่างไร เราคุยคนอื่นว่าอย่างไรแล้วเรา
ดูว่าเราจะเดินตามเขาอย่างไรให้เหมาะกับสถานการณ์ของเรา ผมเข้าใจว่าช่วง
หลัง ๆ มีกระแสให้เราที่มีความรู้สึกให้เปิดตัวกว้างขึ้นและเริ่มคิดถึงความสัมพันธ์ให้
กว้างกว่าประเทศของเรา แต่เราคงไม่กล้าคิดกว้างไปกว่าภูมิภาคที่เราเคยมีอิทธิพล
เท่าที่เรามีอยู่ ขอใช้คำของอาจารย์ชงชัย เพราะฉะนั้นในการเปิดสิ่งที่กว้างขึ้นตรงนี้
ผมคิดว่าเป็นปัญหาซึ่งเกิดตามมาไม่ใช่เฉพาะ South East Asian Study เป็นปัญ
หาของการจัดระเบียบความสัมพันธ์ที่เรามีกับโลกเราทั้งหมด เราไม่เคยมีความคิดว่า
มีความสัมพันธ์กับโลกในส่วนต่าง ๆ อย่างเป็นบ้าง เราไม่เคยมีพื้นที่ของเราในการคิด
แบบนั้นมาก่อนและเป็นปัญหาที่ค่อนข้างใหญ่โต แต่ผมคิดว่าการที่จะกำหนดจุดตรงนี้นั้น
เป็นสิ่งซึ่งเป็นการตรวจสอบบางอย่างได้เหมือนกับความคิดชุดเดิมที่เคยใช้กันมา ที่นี้

พอเรากำลังจะเปิดตรงนี้ขึ้นมา ผมคิดว่าหลาย ๆ ท่านคงมีวงเล็บอยู่ในสิ่งที่คิดขึ้นมา อยู่แล้วของกระแสการเชื่อมโยงของเศรษฐกิจที่ค่อนข้างชัดเจนและเป็นรูปธรรมหรือ เป็นเขตทางการเมือง ถ้าแล้วแต่คือคล้าย ๆ กับว่ามีการสนับสนุนหรือว่ามาสามารถ ขยายผลผลิตตรงนั้นได้ มีคำถามอีกเหมือนกันว่าถ้าทางวิชาการเราคิดว่าการพัฒนาเชิง เศรษฐกิจตรงนั้นนับเป็นด้านเดียวเกินไปหรือเปล่า ท่านทั้งหลายก็มีวงเล็บเป็นเงื่อนไข ตามมาอยู่แล้วว่ามันควรให้มีการให้ความสำคัญในเชิงวัฒนธรรมหรือในเชิงอย่างอื่น ขึ้น มาแต่ถ้าเกิดจะถามว่า การเอาวัฒนธรรมขึ้นมาอยู่ในเงื่อนไขของการบริโภคเชิงพา ณิชย์อยู่ดี ความหมายก็คือ เราจะกำหนดคล้าย ๆ กับเอกลักษณ์หรืออะไรที่เป็น character ของเราในการที่จะจัดการกับการเปิดโลกที่กว้างขวางขึ้นอย่างไร ถ้า เกิดสมมติเทียบกัน ผมคิดว่าอเมริกาก็มีพิพธิภักต์สวิสเซอร์แลนด์ ก็จะรวบรวมองค์ ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของโลกโดยเสมือนว่าเขาดูสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาในโลก ผมคิดว่าญี่ปุ่นก็มีพิพธิภักต์แบบนี้ คือ การมีองค์ความรู้จำนวนหนึ่งที่เผยแพร่ให้กับประชา ชนให้รับรู้ต่อโลกที่กว้าง มันมีโครงสร้างพื้นฐานอยู่แล้ว ผมคิดว่าคำพูดถึงการตั้งสถาบัน ก็มีประเด็นอย่างเช่นเมื่อเข้าได้มีการพูดถึงมาแล้ว ความจำเป็นของการมีภาษา ความจำเป็นของการรู้ภาษาที่ใกล้เคียง ผมคิดว่าเรามีมุมมองของการเปิดตรงนี้ กว้างขนาดไหน เราจะต้องการ dve กับ South East Asia ที่เป็นงานวิจัยทาง วิชาการเท่านั้นหรือเปล่าหรือต้องการจะ dve เหมือนกับงานที่แพร่กระจายความคิด ของสาธารณชน ไทยถูกจะจัดการความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านขนาดไหน มันสัมพันธ์กับ โครงสร้างพื้นฐานจำนวนหนึ่งที่จะมารองรับใช้ไหม ไม่ใช่งานวิจัยทางวิชาการอย่าง เดียว ที่นี้ผมคิดว่าโดยการพยายามจับตามองดูสาธารณะที่มีการพูดกันถึงผมก็เริ่มรู้สึกว่ สาธารณชนจริง ๆ ไม่ได้ของเฉพาะเศรษฐกิจอย่างเดียว เพราะฉะนั้นการบริโภคใน เชิงวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้น ตรงนี้ผมคิดว่าการที่จะเข้าไปอยู่ในกระแส องค์สถาบันวิชา การตั้งขึ้นมา มันก็ไม่ได้หมายความว่าองค์ความรู้ที่มีจะไหลมาหา มันจะขึ้นอยู่กับ การวาง position ของคนต่อกระแสที่เป็นอยู่อย่างไรด้วย เพราะฉะนั้นถ้ามองว่ามัน สำคัญ หมายความว่าสถาบันที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องตอบโต้กับกระแสที่มีอยู่ด้วยซ้ำ เพื่อที่จะ ให้มีปฏิสัมพันธ์รวมอยู่กับกระแสที่เขาสนใจกันอยู่ คือ ผมหมายถึงว่าความสนใจวัฒนธรรมตรงนี้นั้นน่าจะมีการมองบนพื้นฐานที่เปิดชนิดจริง ๆ ด้วยไม่ใช่ว่าถูกจำกัด ในกรอบของ commercial ที่พูดถึงฟังดูเหมือนกับที่เคยผ่านตาจากหนังสือ โรงเรียน ได้ร่วมไม้ของอาจารย์ระพินนา อาจารย์ระพินนา ก็จะบอกเขาอยากจะเป็นสถาบัน บางอย่างที่ทำให้เป็นที่พบกันของความรู้หลาย ๆ กระแสซึ่งโดย position ของมันจะ เปิดชนิดแบบต้องการจะรับรู้และเข้ามาถึงเราเองด้วย ซึ่งผมฟังดูมันยังเป็น

comment ในระดับของการที่จะให้มีสถาบันการผลิตทางวิชาการได้ทันกับความสนใจของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งคงไม่ใช่ภาระกิจแค่ตรงนั้น ประเด็นปัญหาคือ อยากถามว่าเรามองกว้างขนาดนั้นหรือเปล่า ถ้าเรามองกว้างขวางขนาดนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันนี้กับโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มันจะอยู่ในระดับไหนอย่างที่อาจารย์จากออสเตรเลียพูด ผมคิดว่าน่าสนใจ ผมสนใจในรูปแบบสถาบัน I.S S.I ที่สิงคโปร์ที่พูดถึงในลักษณะเดียวกันมันเป็นสถาบันเอกชนซึ่งไม่มีการระดมทุนวิชาการได้โดยเงินของนักวิชาการสนับสนุนและไม่มีเงินทุนเข้ามา Support คือ แม้แต่โครงสร้างสถาบัน มันก็เป็นในลักษณะที่ทำงานได้เต็มที่ในความเป็นอิสระด้วย ไม่ใช่ว่าขึ้นอยู่กับราชการไม่ใช่ผลิตเพื่อขยายเอกชนจะต้องมีความอิสระในตัวเองใน บางช่วง ซึ่งการดำเนินงานของมันใช้มากพอสมควรทั้งในการระดมทรัพยากรจากราชการ หรือ เอกชนให้ทุนสนับสนุนโดยมี เงินช่วยเหลือจกัดจะช่วยให้ผลักดันงานให้กว้างขวางขึ้น อาจจะ มีผลในเชิงนโยบาย เชิงอะไรได้บ้าง

อาจารย์อดิศร

ขอเชิญครับ

อาจารย์ปรางค์

มีอีกคำถามคือเห็นว่าการที่ไทยมองตัวเองเป็นศูนย์กลางหรือ ลาวที่เราจะมองเห็นว่าเป็นพี่น้องตัวขุ่นหรือทำนองนี้หรือเขมรเป็นคนที่ทรยศ คิดคด หรือพม่าที่มองเห็นเป็นศัตรูของเรา หรือมีผลประโยชน์ เป็นคำถามว่าไม่ทราบพม่า ลาว เขมร มาเลเซีย มองเราอย่างไรบ้าง และในภูมิภาคตรงนี้เขาวางตัวเองฐานะอะไรบ้าง

อาจารย์ชาญวิทย์

อยากตอบคำถามนี้ เขมรมีสู่ภาชิตว่า ถ้าเมื่อเห็นคนไทยกับญูเดิน มาด้วยกันให้ตีอะไรก่อน ผมคิดว่าความไม่เข้าใจในหมู่ชนกลุ่มชนที่เป็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสูงมาก ๆ ผมคิดว่าความไม่รู้เขาไม่รู้เรามีสูงมาก ๆ ดังนั้นผมคิดว่าประเด็นที่เราพูดถึงสถาบันการศึกษาทบทางที่สำคัญ ผมว่าเหมือนกับที่อาจารย์ปรางค์พูด ผมถูกใจมาก ๆ คือการเสนอสังจะนำไปสู่ความเข้าใจอันนี้สำคัญมาก ผมคิดว่าไม่น่าจะมานั่งว่าเราตอบสนองการไปเปิด MINI M.B.A. ที่ลาวอย่างไร ผมคิดว่าอันนั้นต้องเป็นประเด็นท้ายมาก สำคัญวงวิชาการมันตามมาโดยอัตโนมัติหรือผมคิดว่าเรื่อง

การสร้างความสำเร็จ การที่ขจัดซึ่งอคติ ผมคิดว่าตรงนี้สำคัญมาก ๆ โดยรวม ๆ แล้วความอคติทางเชื้อชาติที่เรามี เราบอกว่าเขมรเป็นอย่างนี้ มลายูเป็นอย่างนี้ แขนงมลายูกินหมูไม่เป็น กินหมาต้มเค็มตามที่คนไทยล้อกัน ต้องแก้ความเข้าใจผิดตรงนั้น ผมว่าในเวลาเดียวกันชาติอื่น ๆ ก็มองอย่างนี้ ประเด็นที่มันเจ็บปวดสำหรับคนไทยก็มี ไทยอาจจะมีคือตัวออกเสียงไทยให้มันหนักมันแปลว่าอะไรในภาษามลายูและอินโดนีเซีย ผมเปิดโอกาสให้คุณไปหามันเอง เขามองเราในทางกลับกันเช่นเดียวกัน หรือในกรณีที่ฟิลิปปินส์ชอบใจประเทศไทยมาก Oh! we go to Thailand ถ้าคุณฟังเพื่อนเป็น "ไต้หวัน" เพราะอย่างนั้นความไม่เข้าใจในหมู่ชนชาตินั้นมีสูงมาก ๆ ดังนั้นผมคิดว่าความสำคัญขององค์การศึกษาในเมืองไทยคือ สร้างความเข้าใจของประเทศเพื่อนบ้านในประเทศเพื่อนบ้านที่เรากำลังศึกษาอยู่ตอนนี้ เขาก็ต้องทำหน้าที่แบบเดียวกัน ผมคิดว่าตรงนี้คือหัวใจของการศึกษาที่เรียกว่า University ผมคิดว่าแทนที่จะเป็นโรงเรียนสร้างช่างอย่างที่เรามักจะทำให้มหาวิทยาลัยของเราเป็นอย่างนั้นในปัจจุบัน

อาจารย์อดิศร

อาจารย์พงษ์ชัยมีอะไรครับ

อาจารย์พงษ์ชัย

นั่งฟังมาตั้งเยอะแยะจนผมงง ๆ คือเรื่องเพื่อนบ้าน ผมตอบสั้น ๆ คือผมคิดว่า South East Asia ไม่มี concept อะไร คือ South East Asia ไม่มี เรามีแต่พม่าเป็นศัตรู เขมรเป็นคนเถื่อน ลาวเป็นไอ้น้องจอมยุ่ง เวียดนามเป็นพวกเหิมเกริม คนอื่นก็ย้ายไปอยู่พม่า จึงต้องมี Concept ว่าไทยเป็นอย่างนั้น ลาวเป็นอย่างนี้ มาเลเซียเป็นอย่างโน้น เบงกอลเป็นอย่างนี้ ไม่มีการคิดเรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ว่าจะว่าด้วยภาษาฝรั่ง ภาษาท้องถิ่น ภาษาอะไรในเชิงภูมิภาค concept เดิมที่มีร่วมกันของท้องถิ่นนั้นมีอยู่อย่างเดียว ซึ่งเป็น concept ที่คลุมเคลือและกลายเป็นนามธรรมในช่วงหลังหลายร้อยปีที่ผ่านมามีคือสุวรรณภูมิ อันนั้นเป็นอันเดียวที่สามารถจะ unified concept ในเชิงภูมิภาคนี้ สุวรรณภูมิจะพ่วงมากับศาสนาในช่วงต้น ไม่ใช่ความหมายในเชิงเศรษฐกิจการเมืองและไม่เคยแปลความสัมพันธ์เศรษฐกิจในเชิงภูมิภาคนี้ให้กลายเป็นสุวรรณภูมิตลอดหลายร้อยปีของภูมิภาคนี้ จนกระทั่งสมัยใหม่ เพราะฉะนั้นคนประเทศอื่นมองเราอย่างไร อาจารย์ชาญวิทย์ก็ตอบแล้วว่าก็มองเราเป็นส่วน ๆ เป็นเสียง ๆ แล้วแต่ละชอบเราหรือไม่ชอบเรานั้นก็คงจะได้ไม่ยากทั้งหมดใน South East Asia อยู่ด้วยกันด้วยความระแวงเป็น

ศัตรูกับเป็นปฏิปักษ์กัน คำว่า History South East Asia มันมีไม่ได้ในภูมิภาคนี้ เพราะมันไม่มีตัวตน แล้วอย่างที่อาจารย์ชาญวิทย์พูดในช่วงเช้า จึงไม่ได้มีวิชานี้ง่าย ๆ จนกระทั่งเราได้รับมาจากฝรั่งอีกทอดหนึ่ง Centre ที่อาจารย์ชาญวิทย์พูดขึ้นมา มีที่สิงคโปร์ ผมก็หัวเราะ เพราะสิงคโปร์ไม่มีราก ถ้าสิงคโปร์มีรากอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สิงคโปร์จะมี South East Asia Study ไม่ได้ พวกเรามีรากที่ทะเลาะกัน ถ้ามี South East Asia หรือตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ได้สิงคโปร์ไม่มีราก แต่สิงคโปร์จะสามารถมีตะวันออกเฉียงใต้ได้ ไม่รู้ทันหรือเปล่า สิงคโปร์ไม่มีรากจนกระทั่งระยะไม่นานมานี้เมื่อ 10 ปีที่แล้ว concept นี้เริ่มเปลี่ยนเพราะวิชาการมันย้อนตะวันตกกลับเข้ามาตรงนี้เราจึงเริ่มคิดว่าภูมิภาคนี้เป็นตัวเป็นตนขึ้นมา แล้วไม่ว่าโดยทางเศรษฐกิจทางการเมืองที่รวมตัวกัน เพราะต้องแอนตี้คอมมิวนิสต์เหมือนกันไม่รวมเข้ากัน เพราะต้องการแก้ปัญหาที่เหมือนกันหรือแม้กระทั่งรวมตัวกันเพราะทางวิชาการหลังจาก South East Asia เกิดขึ้นมาโดยสงครามและโดยพื้นที่เมื่อตอนสงครามโลกครั้งที่ 2 เวลาผ่านมาประมาณ 30-40 ปี นักวิชาการ south East Asia Study ทำไปทำมาสามารถหาลักษณะร่วมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตอนต้นนั้นไม่มีทางไปหามา มันมีแล้วมีจริงหรือไม่จริงทางวิชาการก็มีตัวตน ผมชอบวอยซ์ให้นักศึกษาฟังเมื่อมันเกิดแล้วเราก็ต้องทำให้มันมี ถ้าไม่มีอาจารย์ก็ตกงานก็ทำให้มันมีขึ้นมาว่าอะไรคือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผมอยากเลยไปอีกนิดในคำถามที่ 2-3 ประเด็น คือ

1. เมื่อเข้านี้ comment ของอาจารย์เสกสรรค์ หรืออาจารย์ Coeli ที่พูดขึ้นมาว่า imperial หรือความรู้แบบจักรวรรดิต้องสร้างคนที่เป็นตัวแทนของจักรวรรดินิยมและสร้างความรู้แบบเหมือนจะกดขี่มูดูกกดขี่เหยียดหยามประเทศแถวนี้ไม่ใช่ ผมคิดว่าความผิดอย่างมหันต์ต้องเลือกใช้คำผิดแล้วเรื่องการใช้คำผิดสำหรับผมเป็นเรื่องคอขาดบาดตาย ขออภัยอีกครั้งที่ผมเสนอ imperial knowledge มันคือไทยไม่ใช่ฝรั่งเลยใช้คำนี้แปลเป็นไทย จุดยืนของไทยคือตัวเองเป็นใหญ่ตลอดเวลา กับคำว่า imperial knowledge ทั้งไปด้วย และจุดยืนที่ถือตัวเองเป็นใหญ่ตลอดเวลา เป็นความรู้แบบไทย ๆ ทำให้เราดีกับประเทศเพื่อนบ้านยาก อาจารย์สุเนตรไม่อยู่แล้ว ถ้าอาจารย์สุเนตรอยู่ก็มีข้อมูลหลายอย่างที่ตลกหัวเราะไม่ออก เราจะตั้งศูนย์ศึกษาเกี่ยวกับพม่าที่มหาวิทยาลัยนเรศวร เราจะตั้งศูนย์ศึกษาเกี่ยวกับราชวงศ์ลาวที่มหาวิทยาลัยสุรนารี นี่คือการไม่ดูตาม้าตาเรือ คิดว่าตัวเองคิดอะไรก็เป็นอย่างนั้น อันนี้เรื่องจริงไม่ใช่เรื่องเล่น ๆ เพราะอาจารย์สุเนตรได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยนเรศวรไปพูดถึงเรื่อง การ set Burmese Study Centre ที่นั่น

ที่พม่าจะตั้ง Thai Study ที่มหาวิทยาลัยบูรพาเรอง เพราะฉะนั้นความคิดถือตัวเอง เป็นใหญ่เป็นความคิดแบบไทย แบบที่ผมพยายามเน้นตอนเช้า มันสอดคล้องกับความคิด แบบฝรั่ง แบบ Imperial และรับเข้ามาและปรับเป็นแบบไทย เมื่อเข้ามาผมยังพูดย้าว่า ได้ลูกศรที่มาจาก South East Asia แบบฝรั่งเป็นลูกศรแบบยาว ๆ ผมคิดว่าอิทธิพลที่มีมาก ผมรู้เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้เป็นความรู้ภายในสังคมไทยเราเอง การถูกเหยียดหยามเป็นเรื่องของเพื่อนบ้านของเราทั้งนั้น แล้วเมื่อบอกว่าไม่ได้ แปลว่าจักรวรรดินิยม ฝรั่งไม่มีอิทธิพลอย่างน้อยก็สร้าง South East Asian Study ขึ้นมาแต่เวลาเขาสร้างมันขึ้นมาและมีผลงานขึ้นมา โครงสร้างที่เขาเรียก จักรวรรดินิยม ไม่ได้เพราะทุกคนที่อยู่ในโครงสร้างนั้นเป็นคนที่เลวทรามและเป็นตัวแทนของจักรวรรดินิยมไปด้วย ไม่ใช่แค่เวียดนามสองคนที่ อ.เชอริเอ๋อขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็น แชนรี เบนดา หรือ เบน แอนเดอร์สัน จะออกมาแอนตี้ฝรั่งและมาสนับสนุน South East Asia ย้อนกลับไปหาทฤษฎีการยุคอาณานิคม แม้จะเป็น กอดดอยส์ ใน พม่า ฮอร์ซ เชเคส์ ในเขมร พวกนี้กลายเป็นคนที่ขึ้นชมนิยมพม่า สยาม เขมร อย่างยิ่ง ถามว่าพวกเขาเป็นผลผลิตทุกอย่างของ Colonial ต้องเลวไปหมดบอกได้ แต่เพียงว่าอะไรคือสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการผลิตความรู้ขึ้นมาบอกหรือ ลบก็แล้วแต่มันมีความสัมพันธ์ที่อิงแอบกับ Context ของมันรวมทั้งยุคอาณานิคมเวลา ผลิตความรู้พม่าหรือเขมรไม่ได้เฉพาะว่าพม่าเลวหรือเขมรหรือสยามเลว ตรงข้าม แสดงให้เห็นว่าพม่ารุ่งเรืองมาได้อย่างไร ฝรั่งเสสขึ้นชมนมากกับการพบองกอบนครวัด พยายามหาพิสูจน์อารยธรรมนี้มันเก่าขนาดไหน ฝรั่งเริ่มสนใจจีน ถึงได้รู้ว่า จีนพิเศษอย่างไร ปัญหา Communicate กว่านั้น มากกว่าจีนเลข เขมรเลข พม่า เลว ความรู้เกี่ยวกับโลกอื่นที่นอกจากตะวันตก ที่ communicate มากกว่านั้น เขา พยายามจะบอกว่ายุคทองอันนี้ถ้าจะ simplify ความรู้อาณานิคมที่เกี่ยวกับ South East Asia กับที่อื่นเป็นอย่างไร เขาจะบอกว่าอารยธรรมเหล่านี้รุ่งเรืองมาแต่โบราณ ยิ่งใหญ่มากในระบะด้านที่ 1 ก็คือว่า เดิวนั้นมันเสื่อมลงจึงเป็นภาระกิจของคนผิวขาวที่ต้องสืบทอดอารยธรรม เห็นไหมครับ เดิวนั้นเขาจึงต้องสนใจประวัติศาสตร์ โบราณคดีและยุคโบราณ เพื่อบอกว่าสังคมเหล่านี้มี Golden Age ที่ได้จบไปแล้วและ ฝรั่งที่อยู่สืบทอดภาระกิจ คือสืบทอดอารยธรรมที่ศิวิไลซ์แห่งโลก เพราะฉะนั้นความ ข้นช่อนความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของยุคจักรวรรดินิยม ยุคสงครามเย็น ยุค เศรษฐกิจนำโลก ยุค Globalization ในปัจจุบัน ไม่ได้แปลว่าเมื่อนานวันโลกส่วน รวมเป็นอย่างนั้นจะต้องผลิตวิชาการและนักวิชาการที่คิดเหมือนกันหมด ผมบอกว่าไม่ใช่ บอกได้ว่ามันเป็น contest ในลักษณะของไทยก็เช่นกัน ไม่ได้แปลว่าตอนนี้

เศรษฐกิจนำวัฒนธรรมที่เป็นสินค้านักวิชาการและความรู้ที่เราผลิต จำเป็นต้องเป็น
 เรื่องเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นเป็นแบบที่เขาต้องการ และวัฒนธรรมที่เป็นสินค้า เพียง
 แต่ว่าผมจะแย้งกับอาจารย์ปรางค์ หรืออาจารย์ชาญวิทย์ ด้วยอุดมคติที่เราผลิตจากสัจจะ
 มันไม่มี มันเป็นแต่อุดมคติ เราหนีไม่พ้นเศรษฐศาสตร์การเมืองของวิชาการ เราหนี
 ไม่พ้นในยุคปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ที่คุณบอกว่าความรู้ที่ผมว่า local knowledge ไม่
 ว่าจะเป็นโลกสลับสี่ หน่วยข่าวกรองของทหาร หรือชาวบ้านตามชายแดน ไม่คิดว่ามัน
 เหมือนกันมีความหลากหลาย อาจารย์สุเนตรได้เข้าใจถึงความหลากหลายนั้น เช่น
 ทหารที่ตั้งด่านเจดีย์ 3 องค์ ชอบมอญไหม ชอบเพราะว่าตรงนั้นเป็นคนมอญทั้งนั้นเลย
 มันเป็นคนของเขา เขาอาจจะคิดต่างจากทหารก็ได้ ถ้าเป็น local knowledge กัน
 คนละชุด นักธุรกิจที่ไปทำการค้าขายกับพม่า อาจจะมี local knowledge ที่ไม่
 เหมือนกับทหาร ผมคิดว่า อ.สุเนตร สรุปถูกว่า local knowledge คือความรู้ที่
 เกิดจากปฏิสัมพันธ์ ต้องการผลในเชิงปฏิบัติ ตรงนี้มันมีความหลากหลายอยู่ตรงที่เป็น
 การอธิบายตะวันตกเหมือนกัน มันเป็นสภาวะแวดล้อม เป็นบริบทที่วิชาการและมหา
 วิทยาลัยหนีไม่พ้น ไม่ได้แปลว่าเราผลิตความรู้ตามที่เขาต้องการ หนีไม่พ้นอย่าแปลว่า
 เขาอยู่ในบริบทอันนี้ ในบริบทอันนั้นมหาวิทยาลัยเขียนเรื่องตั้งร้อยแปด โลกสลับสี่จะ
 เลือกอะไรไปทำ เป็น vdo ที่ขายได้ มันมี demand บอกอยู่ โลกสลับสี่สนใจเรื่อง
 ผมไหมครับ เรื่องของการทำแผนที่และทำไมประเทศชาติเกิดขึ้นมา รัชกาลที่ 5
 ราชวงศ์จักรีไม่มี credit อะไรเลย ประเทศไทยเกิดจากกระดาษ คุณสนใจอันนี้ไม่
 ได้เพราะว่าEconomy มันไม่ได้อยู่ในสังคมไทย แต่คุณสนใจเรื่องของคนไทยเกิดขึ้น
 มาจากไหนได้ คนสนใจเรื่องที่ อ.พวงทองทำได้ คนไทยหวังผลประโยชน์ทางการค้า
 ในสงครามเย็น การรุกรานเขมรไปชิงดินแดนเขมรมา ถ้าคุณพูดจะเกิดปัญหาได้ว่าเขา
 จะว่าเป็นสยามานุสติ ภาค 3 มันขายไม่ได้ แต่เราสามารถจำได้ว่าในสมัยก่อนเรา
 เคยไปยังดินแดนเหล่านี้ เรามีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเหล่านี้ คนเหล่านี้เคยไปมี
 พระบรมโพธิสมภาร เราเลยมีวัฒนธรรมที่ใกล้ชิด คุณสามารถทำแบบนี้ได้ นอกจากคุณ
 เลือก selective คุณจะต้องทำเป็น package อ.สุเนตรบอกผมเมื่อสองวันก่อนว่า
 ธนาคารแห่งหนึ่ง พุดนัย ๆ ว่า ธนาคารได้ค้นพบว่า บรรดาระดับผู้บริหารไม่รู้
 เรื่องด้วยซ้ำว่าพระนเรศวรมีความสำคัญอย่างไร วันนั้นผม surprise มากกว่าธนาคาร
 ใหญ่ในเมืองไทย เจ้าของธนาคารใหญ่แห่งนั้นไปติดต่อกับไทยคดีศึกษาของจุฬา ฯ คือ
 อ.สุเนตร ให้ทำการอบรมผู้บริหารธนาคารในเรื่องประวัติศาสตร์โดยใช้เวลา 3 ชั่วโมง
 ในการอบรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย อ.สุเนตร ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร
 ไร ถ้า อ.สุเนตรคิด theme ที่เหมาะกับ bank นั้นแล้ว บรรจุลง package ให้ได้

แถมหลังจากบรรยาย 3 ชั่วโมง ภาคบ่ายก็จะแบ่งกลุ่มผู้บริหารเป็นกลุ่มย่อย ให้พูดกันในเรื่องลักษณะไทยที่ดี อ.สุนทรก็บอกว่าจะต้องพูดในเรื่องประวัติศาสตร์ให้สอดคล้องกับลักษณะไทยที่ดี ลักษณะไทยที่เลวเขาก็ไม่เอา ต้องเอาลักษณะไทยที่ดี ผู้บริหารธนาคารเอาไป develope สอดคล้องกับเขาได้ เห็นไหมว่าคุณจะต้อง selective และ package ด้วย นี่คือ produce ที่เขา economy ที่วิชาการเราหนีไม่พ้น มันไม่ได้แปลว่าเราต้องตอบสนอง ผมบอกแต่เพียงว่าเราหนีไม่พ้น การหนีไม่พ้นมีความสัมพันธ์กันได้หลายแบบ เช่น ผมบอกตั้งแต่เมื่อเช้าว่าเราต้องยอมตาม program ที่เขาสร้างขึ้น จะมีบางคนที่ตอบสนองต่อเอกชน ตอบสนองความต้องการของตลาด เผลอ ๆ เราต้องยอม แต่เราจะปล่อยให้มีสิ่งนั้นไม่ได้ เราต้องมีแผนกตอบโต้ แผนกสู้ ต้องมีแผนกเตือนสติ ก็แล้วแต่ที่เราจะคิด ผมว่าสถาบันการศึกษามันมี mission อยู่ตรงนี้ และมีโอกาสอยู่ตรงนี้ด้วยที่เราจะเก็บความหลากหลายได้ แถมประเด็นเมื่ออีกที่ อ.ทรงยศว่า บรรดา South East Asia ในปัจจุบัน เอกชนเขาเดินหน้าแล้ว ข้อมูลแบบผู้จัดการ มหาวิทยาลัยไม่ต้องกลัวเสียชื่อหรือกว่าเราไม่ได้ทำ มีคนอื่นเขาคิดได้ดีกว่าเราให้เขาทำไปเถอะ อันนี้ก็เหมือนกันดูตามเงื่อนไขที่เป็นจริง เอกชนมีคนทำแล้ว เราก็ไม่ต้องไปทำ อะไรรู้เงื่อนไขที่เป็นจริง เอกชนก็ควรจัดทำ ผมคิดว่าอย่างเช่นข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์ certificate ที่มีความจำเป็นกับเศรษฐกิจ เผลอ ๆ เรายังอาจจะต้องการใช้ใหม่ครับ ศูนย์ข้อมูลของผู้จัดการเข้าใจวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจของลาว ของเขมรไหม ผมเข้าใจโครงการของเศรษฐกิจเท่าที่ อ.วีรพงศ์ รามางกุล และ อ.วาริน วงศ์พานิชย์ เข้าใจไหม ถ้าไม่เราอาจจะเรียก อ.วีรพงศ์ และ อ.วาริน เข้ามาที่ศูนย์ข้อมูลอินโดจีน ทำในระดับ abstract ขึ้นไป หรือในระดับที่เป็นเชิงทฤษฎีที่ไม่ได้อันนี้อาจรับใช้เอกชน แต่เราคิดว่ามันเป็นภารกิจของมหาวิทยาลัย เราก็ทำก็ไม่เห็นเป็นไรที่ต้องรับใช้ ผมคิดว่าการรับเอกชนหรือไม่ แยกขาดกับเศรษฐศาสตร์การเมืองของวิชาการก็ไม่น่าอยู่ดี แม้ไม่ได้แปลว่าต้องรับตรง ๆ ประเด็นสุดท้ายที่ขอเกมตรงนี้ก็ถือว่า เศรษฐศาสตร์การเมืองหรือจารีตของมหาวิทยาลัยไทยอย่างหนึ่ง เราเคยเห็นสถาบันวิจัยไหนในประเทศไทยบ้างที่ประสบความสำเร็จ วิจัยนะ ผมไม่ได้บอกว่าไม่มีเลย แต่ผมคิดว่าพูดกันได้ใหม่ว่าอ่อน Southeast Asia Centre ในประเทศตะวันตก อเมริกา ยุโรป เท่าที่ผมนึกในอเมริกา ยุโรปและเผลอ ๆ ออสเตรเลีย เท่าที่ผมนึกออก Southeast Asian Centre of Studies ฐานอยู่ที่การวิจัย เพราะไม่มีการสอน แต่ฐานเริ่มต้นอยู่ที่การวิจัยอีกเช่นกัน ไม่ได้แปลว่าไทยจะต้องตามเขา แต่จะมีแบบของเราก็ได้ แต่ให้ฟังว่าฐานเขามาจากการวิจัย การสอนไม่ใช่ by

product เหมือนกับภาษาเศรษฐศาสตร์เขาเรียน Backward-Forward linkage การเรียนการสอนมันมาจาก linkage มาจากการวิจัยจนปัจจุบันไม่มี centre ไทเนเลข เท่าที่ผม निकออก ทางด้าน Southeast - Asian Studies ในอเมริกา ในยุโรป ไม่มี centre ไทเนเลข ที่อยู่มหาวิทยาลัยที่เน้นการสอนทั้งหมด อยู่ในมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมการวิจัยเป็น vision จะเรียกว่าหลักหรือเกือบ ๆ หลัก ๆ ทุก ๆ มหาวิทยาลัยในโลกจะเน้นการสอนอันนี้ต้องเข้าใจ ไม่มีใครบอกว่าไม่เน้นการสอน ถ้าบอกอย่างนั้นชาวบ้านก็ไม่ยอมให้ไปอยู่ แต่ว่ามีมหาวิทยาลัยใหญ่กับมหาวิทยาลัยเล็ก เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้น้ำหนักกับการวิจัยสูงในโลกตะวันตกเป็นมาอย่างนี้ ผมเพิ่ง निकออกและขออธิบายว่าทำไมผมย้อนกลับมาคิดถึงเมืองไทยไม่เรียกร้องตามอเมริกา ไม่เรียกร้องตามยุโรป แต่ในขณะเดียวกัน สิ่งที่ อ.ชาญวิทย์ อ.ปราณี บอกว่า เราก็ก็นเสนอสัจจะเราก็ก็นเขียนวิจัยไปผมคิดว่ามันเป็น idea ไม่ใช่ว่าผมไม่เห็นด้วย ผมก็มี idea อย่างนั้น แต่ว่าความเป็นจริงในสังคมไทย

...ที่จริงแล้วเป็นชุดเดียวกัน ผมก็สนุกกับการวิจัย พูดกันแรง ๆ ผมไม่ได้สนุกกับการสอน การสอนผมจะเอาตัวรอด ยิ่งสอนภาษาอังกฤษ กว่าจะเอาตัวรอดได้ก็แทบตาย แค่ว่าพอไหวก็พอ ผมสอนไม่เก่ง ผมขอแค่ว่า...แต่ว่าโอกาสนี่คือการวิจัยในเรื่อง... ที่ และนี่คือ ผลวิเคราะห์ตัวนี้ของมหาวิทยาลัย เวลาผมบอกเศรษฐศาสตร์การเมืองของวิชาการ ไม่ได้เพราะมหาวิทยาลัยต้องตอบสนองสังคมนั้น ในโลกตะวันตก ผมมีความต่างกันระหว่างมหาวิทยาลัย มันเลยเรื่อง South Asia Studies เป็นเรื่องมหาวิทยาลัย ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยตะวันตกโดดเดี่ยว จากสังคมมากกว่า มหาวิทยาลัยไทย มหาวิทยาลัยตะวันตกอยู่บนหอคอยงาช้างมากกว่ามหาวิทยาลัยไทย มหาวิทยาลัยตะวันตกจึงเปิดโอกาสที่จะให้ทำงานวิจัยที่อยู่บนหอคอยงาช้าง ไม่มีผลอะไรเลยกับสังคม จึงรู้สึก Guilty น้อยกว่ามหาวิทยาลัยไทยมาก หรือไม่รู้สึกเลยก็ได้ มหาวิทยาลัยไทยถ้าทำอย่างนั้นมาก ๆ เรารู้สึก ผมถึงบอกงานวิจัยมีความหมายนั้น การที่เราไม่มีงานวิจัยที่แข็งแกร่งแบบฝรั่ง ผมไม่ได้ต้องการจะบอกว่าดีหรือเลว อย่างเมื่อเข้าที่พยายามจะบอกเรื่องฝรั่ง ผมไม่ได้ต้องการจะบอกว่าฝรั่งที่เป็นอย่างนั้นดีหรือเลว ไทยที่เป็นอย่างนี้ดีหรือเลว มันเป็นอย่างนั้นและเราเป็นอย่างนี้ มหาวิทยาลัยฝรั่งทำงานวิจัยแบบที่ตี้นไม่ติดดินได้ เพราะมหาวิทยาลัยเขา isolate จากสังคม และแนวโน้มตอนนี้อยู่เฉพาะในอเมริกาที่จมลง มหาวิทยาลัยถูกเรียกร้องให้มาติดดินมากขึ้น เพราะจมลง คุณก็ต้อง surf ลูกค้ามากขึ้น สมัยที่คุณยังรวบอยู่ คุณไม่แคร์ลูกค้า คุณทำที่คุณอยากทำ เพราะฉะนั้นแนวโน้มการวิจัยที่ไม่ต้องสัมพันธ์กับผู้คนเลย ที่คนประมาณ 500 ที่คุณ Coeli พูดเมื่อเข้านี้ คุยกัน มันอยู่ได้ในสังคมแบบนั้น แต่อยู่ในสังคมไทยอาจจะไม่ง่ายขึ้น นั่นหมายถึงว่าเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศไทย จะตี้นไม่ติดดิน ลอยขาดจากสังคมมาก ผมไม่แน่ใจว่าจะอยู่ได้ ไม่ได้แปลว่าผมอยากจะต้องให้ตามหลังเอกชน ผมไม่ได้อยากให้เอกชน ผมไม่ได้ชอบวัฒนธรรมเชิงบริโภคนิยม ถ้าผมชอบผมก็ไปทำเรื่องพวกนั้นแล้ว ผมก็ยังหันมาทำเรื่องที่ตี้นไม่ติดดิน แล้วก็พบว่าการทำงานที่ตี้นไม่ติดดิน แล้วไม่มี appreciation อะไรเลยบางทีก็เหงา และเปล่าเปลี่ยวเหลือเกินในสังคมนี้ แล้วเรา guilty ด้วย เรารู้สึกผิด สังคมแวดล้อมมีอะไรมากมาย ปีกลองดังอยู่ทุกวัน เรามัวทำอะไรอยู่ ขณะที่ถ้าเราไปอยู่ในบริบทของมหาวิทยาลัยฝรั่ง ปีกลองมันเงียบสนิท จริงอย่างที่ Coeli พูดเมื่อเข้านี้ คนไม่ก็สับสนไม่ก็ร้อยคุยกันเอง จริง ! แต่เราอยู่ได้ เรา enjoy กับการที่นั่งอ่านนั่งเขียนไป ผมคิดว่าคนละบริบท ถ้าไม่พูดเรื่องดี-เลว สิ่งที่ผมพยายามจะบอกคือ เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศไทยต้องมีความสัมพันธ์กับที่เราชอบหรือไม่ชอบก็แล้วแต่มากกว่าที่เราคิด มันจะทำแบบฝรั่ง ผมว่าเราจะไปไม่รอด แล้ว

การต้องสัมพันธ์มากกว่าที่เราคิด ผมไม่คิดว่ามันจะเป็นเรื่องเสียทั้งหมด มันมีด้านดี การที่มหาวิทยาลัยไทยใกล้ชิดกับโลกที่เป็นจริง ดันติดดิน สู้แสนจะดี แต่มันก็มีข้อเสีย ท้ายของสุดท้ายจริง ๆ มหาวิทยาลัยอเมริกา center ที่หลายที่ว่าตก เริ่มจะตกลงมา เริ่มแย่งลง อย่างมีภาพพจน์ที่ผิด นี่ไม่ต้องการจะโฆษณาอเมริกัน เพียงแต่ต้องการจะให้ข้อมูลบางอย่างเท่านั้น เขาเดินหน้า เรียกว่าสินทรัพย์ ตามภาษา เศรษฐศาสตร์ access เขาสูงมาก เพราะฉะนั้นเมื่อ rate of profit มันตก มันไม่ได้แปลว่าบริษัทนั้นจะล้ม เพียงแค่ rate of profit มันตก หรือเราอาจจะ เรียกว่าติดตัวแดง ขาดดุลย์การค้าบ้าง เหมือนเศรษฐศาสตร์ไวกั้น ใครบอกเศรษฐ ศาสตร์อเมริกันแย่ ๆ ๆ ๆ แย่จริง แต่ถามว่าเศรษฐศาสตร์อเมริกันจะล้มวันนี้ พรุ่งนี้ ไหม ไม่ Southeast Asia Studies ก็เหมือนกัน ขณะที่บอกกำลังจะล้ม คุณไปดู อินคาเมนต์ ของคอร์เนล ที่ทำ Southeast Asia Studies ซิ ผมอยากรู้เมื่อไรมัน จะล้ม เพราะฉะนั้นในขณะที่เราบอกมันตกลงมา ในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา มี Center of Southeast Asia Studies โผล่ขึ้นใหม่ 2 แห่ง 3 แห่ง มี Center of Southeast Asia Studies ที่จบไปแล้ว ในการปฏิบัติ 1 แห่ง บวกลบคูณหารแล้ว มีมากขึ้นกว่าเดิม

อ.อดิศร :

อันนี้ที่น่าสนใจตั้งแต่ประเด็นแรกเกี่ยวกับเรื่องทำไมการจัดตั้งสถาบันเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาในเมืองไทย ซึ่งมีอุปสรรคขวากหนามมาก และความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่อง Southeast Asia Studies ทำนองเดียวกันนี้ในประเทศ เพื่อนบ้านด้วยกันเอง ก็มีปัญหาเหมือนกัน แล้วทำไมสิงคโปร์ประสบความสำเร็จ ก็น่า สนใจ เพราะมีคนบอกว่าสิงคโปร์ไม่ใช่ Southeast Asia Studies เพราะสิงคโปร์เป็นจีนเป็นอะไร... มีคนบอกอย่างนั้น เหมือนเมื่อก็ อ. Peter Jackson พยายามบอกว่า ถ้าจะมี Southeast Asia Studies ในธรรมศาสตร์บวกร Australia ไปด้วย เหมือนกับการประชุมอาเซียนที่ผ่านมา Australia พยายามที่จะ หรือ AFTA ที่ผ่านมา ออสเตรเลียพยายามแสดงตนเป็นชาวเอเชีย ถ้าเกิดเขา ยอมรับได้ ตัวเล็กลง และเปลี่ยนผิวหน้าได้คงจะดี ระหว่างความรู้สึกว่าเป็นเอเชีย เพราะในความรู้สึกนั้น identity ของคนในทวีป Asia มันสูงหรือเปล่า หรือความ เป็น Nation ในคน Southeast Asia ที่ถูกครอบงำจาก imperialism แล้ว ถูกสร้างขึ้นมานั้น มันทำให้ความเป็น Nation ของคนในทวีปเอเชียแตกต่างจากตัว เองออกมา ประเด็นอีกอันที่ อ.ชงชัยพูดถึงเรื่องความเป็น Southeast Asia ใน

บริบทของคนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เอง คือคติเกี่ยวกับเรื่องสุวรรณภูมิ นำ
 สันใจตรงที่ว่า คติแบบนั้นเป็นคติร่วมกันโดยที่ไม่มีการแบ่งแยกเรื่องเชื้อชาติ ไม่มีการ
 แบ่งแยกในเรื่องของการเป็นรัฐ เป็นอาณาจักร แต่เป็นเรื่องของศาสนา ที่สา
 มารถครอบงำทุกอย่างได้โดยที่ทุกคนไม่ปฏิเสธ แถมยอมรับอีกต่างหาก โดยเฉพาะ
 อย่างอิงศาสนาพุทธ จนกลายเป็นภาระ ความภาคภูมิใจว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ดี
 มาก จนกระทั่งมี...ถ้าใครนั่งเรือข้ามฟากบ่อยจะเห็นว่ามีโปสเตอร์เล็ก ๆ เหมือน
 แผ่นสติ๊กเกอร์ติด เราต้องการกระทรวงพุทธศาสนา แต่เราไม่ได้แบ่งแยกศาสนา
 คิดว่าศาสนาอื่นเท่าเทียมกัน ท่านองนี้ ท่านองเกี่ยวกับเรื่อง Southeast Asia
 studies ผมอาจเทียบเคียงคู่อริกอิหรือ แต่ประเด็นที่ อ.ชงชัย พุด ผมว่าน่าสนใจ
 และประเด็นสุดท้าย เงื่อนไขและสภาพแวดล้อม และพูดถึงเศรษฐศาสตร์การเมือง
 ของโลกวิชาการ หรือนักวิชาการ คือ political economy ของนักวิชาการค่อนข้าง
 สูง การเรียกร้องอะไรบางอย่างในสถานะของนักวิชาการในสังคมไทยมันก็มี
 ปัญหา อ.ชงชัย โชคดีได้ประสบการณ์ทั้งของไทยและของอเมริกัน เห็นความเปรี๊ยะ
 เทียบ มอง อ.ชงชัย ก็รู้สึกอิจฉาในใจ คือ อ.ชงชัยเป็นรุ่นพี่ เป็นอาจารย์ด้วย แต่
 อ.ชงชัยได้สอน ได้วิจัย และยังมีเวลามานั่งค้นคว้าข้อมูลอย่างที่อาจารย์ต้องการ ใน
 ขณะที่พวกเราจะบอกว่า งานสอนก็เยอะ ยังไม่นับงานราษฎร์ งานหลวงที่
 หน่วยงาน หน่วยงาน ทำโน้น ทำนี้ แล้วจะเอาเวลาที่ไหนมาทำวิจัย หลายคนใช้วิธีง่าย ๆ
 ที่สุด คือ ลาไปทำวิจัยที่เมืองนอก ทิ้งงานไว้เลย แล้วไปอยู่ในโลกส่วนตัว 3 เดือน
 6 เดือน 1 ปี แล้วค่อยกลับมาผจญชะตากรรมชีวิตใหม่ ผมว่าจะเป็นปัญหาไหม ถ้า
 เราจะมีสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา แล้วนักวิชาการที่จะไปอยู่ที่นั่น ไม่ได้ทำ
 งานวิจัยอย่างที่ควรจะเป็น อย่างที่อาจารย์ชงชัยพูดถึงว่า สถาบันเหล่านี้ต้อง
 ผลิตความรู้ขึ้นมาด้วยตัวของเขาเอง หรือ อ.ปราชญ์ อ.ชาญวิทย์ หรือใครพูดถึงเกี่ยว
 กับเรื่อง Disciple หรือสัจจะของความรู้ที่เป็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
 แต่ถ้าสถาบันเกิดจึ้นขึ้นมา ก็ต้องมีคำถามเกิดขึ้นว่าต้องอยู่ในกำกับราชการ หรืออยู่
 นอกกำกับราชการ จะบริหารงานแบบไหน ใครจะทำหน้าที่อะไร ก็จะเหมือนกับที่ อ.
 ชงชัยพูดว่า สถาบันวิจัยในเมืองไทยขณะนี้ อ่อนในแง่การวิจัย เพราะนักวิจัยทำหน้าที่
 เป็นนักวิชาการบริหาร เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการเยอะมาก ไม่มีงานวิจัยออกมาแบบที่
 ควรจะเป็น นี่เป็นปัญหาที่เป็นคำตอบหาได้ยาก เหมือนกับที่ทาง อ.ชาญวิทย์ พูดถึง
 เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อในการอภิปรายที่แจกเป็นโพย ใน 5 หัวข้อ มันจะเกี่ยวข้องกับ
 กับกรณีสถาบันศึกษาท่านองแบบนี้ ซึ่งแน่นอนว่า จะบอกว่า จะสร้างตำราและงาน
 วิชาการ จะทำได้ยังไง ถ้าเราต้องรับผิดชอบงานสอน ในขณะเดียวกันต้องมียานอื่น

ด้วย จะสร้างผู้เชี่ยวชาญในขณะที่เราเองยังไม่เก่งเลย จะสอนภาษาแน่นอนว่าเรารู้ภาษาของเราเอง ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และอาจจะภาษาอื่นด้วย แต่เราคงไม่รู้ภาษาเพื่อนบ้าน ถ้าเราไม่ไปเรียนกับเขา เราจะผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี-โท-เอก เหมือนกับโครงสร้างของหน่วยงานทางด้านการศึกษา เพราะโดยส่วนใหญ่คงอยากให้ มีลักษณะการผลิตให้มีบัณฑิตคุณภาพ หรืออะไรพวกนี้ คงพูดถึงแง่ของหลักการ การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบควรจะมีสถาบันรูปแบบไหน พยายามคิดเป็นตุ๊กตาขึ้นมา เหมือนกับที่เราเสวนาในวันนี้ว่า เอเชียนตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาสายไปแล้วหรือยังถ้าจะทำเป็นรูปสถาบัน ถ้ามันไม่สาย ไม่ตกขอบวัน ขึ้นขอบวันใหม่ เราจะขึ้นขอบวันที่ดีที่สุดได้ไหม หรือทำไปสู้ที่เป็นที่นิ่งชั้น 3 ไม่มีเก้าอี้หนึ่ง ต้องยืนไปจนกระทั่งถึงสุโขทัยโลก เหมือนในช่วงเทศกาล จะเป็นแบบนั้นหรือเปล่า ผมคิดว่าประเด็นหลายคนที่พูดในที่สัมมนาน่าสนใจ และเราได้รับความรู้จาก อ.ชงชัยมากทีเดียว ผมคิดว่าถึงตอนนี้ คงต้องพูดถึงว่า ถ้าต้องมีสถาบันเอเชียนตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา สถาบันเอเชียนตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา จะต้องเกิดขึ้นในธรรมชาติ จะออกมาในรูปแบบไหน ที่เป็นคำถามที่ไม่รู้ว่าจะเป็นแบบเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นกับสถาบันไทยคดีศึกษาที่เราได้อยู่ จะเกิดขึ้นทำนองเดียวกับสถาบันเอเชียนตะวันออกเฉียงใต้ที่เราได้อยู่ หรือจะเหมือนกับศูนย์อินเดียศึกษาที่ อ.ศรีสุรางค์ ผลักดันขึ้นมา จัดตั้งขึ้นมา มีตัวอย่างหน่วยงานในธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้นมาแล้วเราก็พบว่ามันไม่เป็นอย่างที่เราคาดหวังไว้ในวัตถุประสงค์หรือแผนการ ตอนนี้อาจฟังความคิดเห็นจาก floor โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากตัวนักศึกษาเอง ถ้านักศึกษาที่ต้องทำ คิดว่าตัวเองต้องไปเป็นนักวิชาการ และอยากรู้มากกว่าเกี่ยวกับไทย แล้วอยากทำอะไร อยากทำอะไร

อ. พวงทอง

ขอพูดในประเด็น เรื่องการผลิตบัณฑิตปริญญาตรี คือ การที่เราจะพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องนี้มี 2 อย่าง คือ

1. การพัฒนาจากฐานที่มีอยู่
2. การสร้างองค์การขึ้นมาใหม่

ประเด็นที่สนใจคือ จากการพัฒนาจากฐานที่เราที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในเรื่องการเรียนการสอน พูดอย่างอดีตนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ และเมื่อมีโอกาสไปเรียนต่อพบว่า ถึงแม้ว่าคณะรัฐศาสตร์จะมี course ที่สอนเกี่ยวกับเรื่อง Southeast Asia เยอะ แต่ก็เป็นอย่างที่ อ. เสกสรรค์ พูด คือ ไม่ได้เปิดเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ก็ไม่มีการสอนเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ถ้าจะมีก็ จีน ญี่ปุ่น มากกว่า หรือถ้า

มีคือไม่ทราบว่า ที่ประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ การสอนเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นลักษณะไหน แต่ถ้าจากประสบการณ์เป็นนักศึกษา พบว่าการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีในบ้านเรา ถ้าเทียบกับมาตรฐานของตะวันตก ที่เราก็คงไปรับจากเขามาอีกที ยังอยู่ในลักษณะที่ด้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านหนังสือ ทั้งโดยตัวผู้สอนเองหรือว่านักศึกษาเองก็ตาม ปัจจุบันหนังสือที่ผลิตมาในรูปภาษาอังกฤษเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เยอะมาก และไม่จำเป็นต้องมีทัศนคติแบบเจ้าอาณานิคมเท่านั้น มีนักวิชาการเยอะแยะโดยเฉพาะรุ่นที่เป็นพวกรุ่นSixtith รุ่นเดียวกับ อ.ชาญวิทย์ ก็มียานเขียนจำนวนมากที่มีลักษณะเห็นใจประเทศเพื่อนบ้าน คิดว่ามันไม่มีการพยายามที่จะ cooperate incorporate งานเหล่านี้ เข้ามาในระบบการเรียนการสอนเท่าไร นัก อาจารย์เองงานก็เยอะ งานบริหาร งานสอน คนหนึ่งต้องสอนหลายวิชา โอภาสที่จะติดตามงานเขียนใหม่ ๆ ที่เข้ามา ก็ยาก เรียนจบมาเมื่อ 10 ปี ยังไง ปัจจุบันก็ยังใช้ตำราเก่าที่สอนอยู่ นี่คือประสบการณ์สมัยที่เป็นนักศึกษาอยู่ ปัจจุบันอาจเปลี่ยนไปแล้วก็ได้ นักศึกษาเองการถูกเรียกร้องให้อ่านหนังสือภาษาอังกฤษคิดว่าเป็นปัญหาใหญ่ ถ้าเราอ่านหนังสือภาษาอังกฤษไม่ได้ ซึ่งความรู้ที่มีอยู่แล้ว ถ้าเราคิดจะพัฒนาความรู้ของเรา ที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านจาก perspective ของไทย คิดว่าเราก็น่าจะเริ่มจากว่ารู้ว่างานที่มีมาก่อนหน้านี้มีอะไรบ้าง แล้วเราต้องการอะไร อะไรที่เป็นความต้องการเฉพาะของเรา เราคงไม่จำเป็นต้องเริ่มงานวิจัยนับหนึ่งใหม่ เพราะฝรั่งทำเยอะมาก และนำสิ่งเหล่านี้เข้ามา ถ้าระบบการเรียนการสอนบ้านเรายังมีลักษณะท่องจำอยู่ และฟัง lecture อย่างเดียว ถ้าอ่านก็อ่านแต่หนังสือภาษาไทยที่แปลมาซึ่งด้านหนึ่งก็ดี ช่วยนักศึกษาที่อ่านภาษาอังกฤษไม่ได้ ได้ อ่านหนังสือนอกจากการ lecture แต่ด้านหนึ่งคือ นักศึกษาก็จะอ่านแต่หนังสือภาษาไทย แต่ไม่อ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งนี่เป็นประสบการณ์ส่วนหนึ่งของตัวเองด้วย

นายโดม.....นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาประวัติศาสตร์ มข.

ที่อยากพูดก็ประเด็นที่ว่าเราจะตั้งสถาบันการศึกษา Southeast Asia จะเริ่มยังไง อยากขอเสนอว่า ควรเริ่มที่การปรับหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างวิชาประวัติศาสตร์ที่มันแทรกอยู่ในส่วนที่เป็นสังคมศึกษาที่เราเรียนสมัยประถมด้วย เพราะว่าสิ่งที่ อ.ธงชัย พูดมาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นความระแวงหรืออะไรสารพัด ก็จะมาจากรองนี้ ถ้าเราทำตรงนี้ใหม่ คือ การศึกษา Southeast Asia ก็น่าจะดีขึ้น เพราะว่า ตัวที่ถูกสร้างขึ้นมามาตลอดก็สร้างมาจากวิชาประวัติศาสตร์

อ. อติสร

ฟังดูเหมือนหลักสูตร มัธยมต้องถูกรื้อ พยายามรื้อแล้ว แต่ไม่สำเร็จ ที่ทราบก็คือ มีโอกาสเขียนตำราเรียนมัธยม 1 ร่วมกับ อ.กาญจน์ ให้กับครูสภา เขามีวัตถุประสงค์การเรียนรู้มาให้เสร็จสรรพ ประมาณ 10 กว่าข้อ ต้องพูดข้อดีของประเทศไทยให้หมด แม้กระทั่งการยกตัวอย่างอะไรที่ Sensitive ในแง่การเมืองก็ไม่ได้ หลายอย่าง มีข้อจำกัดที่ว่าความคิดเกี่ยวกับรัฐ เกี่ยวกับเรื่องการปลุกฝังคนให้เป็นแบบเดียวกันเป็น prototype มันสูง เราคงแก้ในระดับมัธยมด้วยตัวของเราเอง ในหมู่นักวิชาการ ก็พยายามทำ แต่ก็ค่อย ๆ คืบคลาน เหมือนเต่า คลานช้า แต่ตายยาก ถ้าจะทำในระดับมหาวิทยาลัย อ. เสกสรรค์ พูดถึงเรื่องการทำวิชาโทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของคณะรัฐศาสตร์ โดยมานั่งเปิดดูหลักสูตรแต่ละรายวิชาที่มีในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดได้ ถ้าเปิดได้เต็มแล้วทำได้ออย่างนั้น แต่ถามว่าพอกลับไปดูวิชาโทสหศึกษา ในคู่มือปริญญาตรี ที่มีเยอะ แต่เปิดไม่ได้ ด้วยเหตุผลว่าอาจารย์คนนั้นไม่เปิดวิชานั้น สาขานั้นไม่เปิดวิชานั้น ทำให้หลักสูตรโทแบบสหวิชาแบบนี้ทำไม่ได้ในทางปฏิบัติ แต่ก็มี ความพยายามที่จะทำ มีวิชาญี่ปุ่นศึกษาขึ้นมา ก็พยายามเท่าที่จะทำได้ ปัญหาอยู่ที่ว่าหลักสูตรเหล่านั้นมีเยอะ แต่อาจารย์ไม่อยากจะสอนวิชานั้น อยากสอนอีกวิชานึง ไม่อยากสอนวิชาบังคับ อยากทำอีกวิชา อยากทำวิจัย ยังไม่อยากจะสอน หลายอย่างเป็นเรื่องของปัจเจกที่มากเกินไป ตัวอย่างง่าย ๆ คณะศิลป-ศาสตร์ มีหลายสาขาวิชา ต่อไปจะเป็นภาควิชา มีอาจารย์ตั้ง 200 กว่าคน คุณใหญ่ โทมโฮฟาร์ ต้องมี power สูงมา มี authority หรือเปล่า? ! ก็เหมือนเราต้องรับผิดชอบในส่วนของเรา การจะร่วมกันเป็นเรื่องน่าปวดหัว แต่ไม่ได้หมายความว่า ธรรมศาสตร์ไม่ได้พยายามทำ ถ้าธรรมศาสตร์เป็นเต่าก็เป็นเต่าดีหน่อย คิด turbo อย่างน้อยเรามีระบบโควต้า เราเปิดโอกาสให้คนต่างสาขา ต่างคณะ หรือแม้ต่างมหาวิทยาลัย อยากมาเรียนก็ได้ ถ้าไม่อยู่ในรูปของการลงทะเบียน ก็อยู่ในรูปของการ sit in เรายินดีให้นักศึกษาไปเรียนที่เชียงใหม่ ไปเรียนที่ไหนก็ได้ที่อยากไปหลายคนเคยทำ แต่นักศึกษาต้องช่วยตัวเอง เป็นเรื่องของปัจเจก มหาวิทยาลัยแค่เปิดช่องว่างให้นักศึกษาทำได้แค่นั้นเอง ผมคิดว่าพอถึงตอนนั้นก็กลับมาสู่ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ภาระกิจงานวิจัยของสิ่งที่ อ. ชงชัย เสนอว่ารากของตะวันตกเป็นแบบนี้ ข้อเสนอของ อ. พวงทอง บอกว่า การผลิตนักศึกษาที่สำคัญ ปัญหาอยู่ที่ทั้ง 2 ข้อทำไม่ได้พร้อมกัน ถ้าต้องให้เลือก เราจะเลือกเป็นแบบไหน ก่อนหรือหลัง ก็ต้องมีผลดี - ผลเสียในเวลาเดียวกัน ถ้าจะเลือกงานสอนไว้ งานวิจัยก็ชะงัก หรืองานวิจัยก่อน งานสอนก็ต้องชะงัก ในเงื่อนไขของคนที่ต้องทำงานขณะนี้ อยากเปิดเวทีให้

comment ถ้าพูดถึงพันธกิจ 2 ข้อนี้ ยังไม่พูดถึงเรื่องผลิตตำรา นั้นเป็นผลพวงที่ว่า เมื่อคุณวิจัยเสร็จคุณก็มีงานออกมาเอง หรือถ้าจะสอนให้ดีก็ต้องมีตำรา มี text สำหรับการสอนที่ดีของอาจารย์ หรือนักศึกษาก็เรียกร้องให้อาจารย์เขียนงานหรือบังคับกดดันให้อาจารย์ต้องมี sheet ไม่ใช่มีแค่ out-line แล้วจบ ถ้าพูดถึงพันธกิจสอนกับวิจัย ต้องทำอะไรก่อน

อ. ชงชัย

ผมคิดว่าหัวใจของการที่จะเกิดอะไรอย่างนี้ได้ คือเกิดชุมชนวิชาการในเรื่องนั้น เราคิดว่าการสอนหรือการวิจัยจะมีส่วนช่วยทำให้เกิดชุมชนวิชาการ หมายความว่า สิ่งที่เราจะต้องทำคือ survey ดูว่าใครที่เรียนมาแล้วสอน หรือทั้งเรียนทั้งสอนยังดี ใครคือคนเหล่านั้น อยู่ที่ไหนบ้าง หรือใครที่เรียนมาแต่ไม่ได้สอน เรื่องนั้น หรือใครที่ไม่ได้เรียนมาแต่สอนเรื่องนั้น ก็แล้วแต่ สุดท้ายแล้วอาจารย์ทั้งโลกเหมือนกัน คือต่างคนต่างอยู่ ปัจจุบันนิยมมีชุมชนล่ำบาก แล้วชุมชนวิชาการก็ไม่ใช่แบบหมู่บ้านชนบท มันเหมือนหมู่บ้านจัดสรร ต่างคนต่างอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน แต่เรามีสิทธิ์ link up เป็น community ได้ คือสุดท้ายแล้วคนที่อยู่ในแต่ละที่ ผมว่าต้องเริ่มจากตรงนี้ หลายคนเน้นว่าการตั้งสถาบันต้องมี leader ที่แข็ง ทำงานจริงจัง ตั้งสถาบันสำเร็จ ก็คงสำคัญ แต่ผมว่าอีกด้านที่สำคัญคือ มี community ที่จะ set ขึ้นมา คืออาจารย์คือคนที่สนใจเรื่องนั้นแล้วในบรรดาคนที่สนใจที่เราเห็นชื่อนั้น อะไรจะเป็นสิ่งที่สร้างให้เขาเกิดความสนใจร่วมที่เขาได้อยู่เป็นพื้น เรียนมา หรือสอนอยู่ หรือทั้ง 2 อย่าง ได้รับการยกระดับพัฒนาไปทำให้เขาคิดว่าต้องมาเจอ ต้องมาแลกเปลี่ยน มาคุยกัน คำตอบต้องบรรจุเป้าหมายนี้ สอนก็ได้ วิจัยก็ได้ สองอย่างก็ได้ หรืออาจไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง ที่จะดึงให้คนที่มีความสนใจเป็นฐานอย่าตาย ทำให้เขาสนใจมากขึ้น อหากมาเจอหรือต้องติดต่อกับกัน มีชีวิตทางวิชาการที่เกี่ยวกับเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ถ้าทำตรงนี้ได้ ผมคิดว่าฝรั่งเริ่มด้วยการวิจัย ก็เป็นเพียงปรากฏการณ์ อะไรคือคำตอบ อะไรคือสิ่งที่ควรสนใจว่าเขาเริ่มด้วยการวิจัยเพราะอะไร เขาเริ่มต้นการวิจัย เพราะแรกอาจตอบสนองนโยบายหรืออะไรก็แล้วแต่ ผมไม่รู้ ประวัติ รู้แต่สุดท้ายเกิดชุมชนวิชาการในแต่ละที่ ถ้าไม่มีอาจารย์ที่สนใจ เรื่องนั้น ๆ อยู่ อย่างลิ้มฝรั่งอาจจะยิ่งกว่าคนไทย คือ พวกเขาเป็น specialist ในความหมายเขารู้แค่เรื่องนั้น เรื่องอื่นเขาไม่ยุ่งเกี่ยว แต่อาจารย์ไทยถูกใช้งานหนักมาก เป็นแรงงานเด็กชนิดหนึ่ง ถ้าอาจารย์ไทยเป็น specialist แล้วมีเงื่อนไข-ซึ่งไม่มี-ที่จะอยู่กับ specialize ของตัวเองได้ โครงสร้างชุมชนวิชาการอย่างนั้นอาจจะง่ายขึ้น

ถ้าเรา identify คนได้ เราคิดว่าอะไรจะทำให้เขาารู้สึกว่าชีวิตทางวิชาการผ่านกิจกรรมนั้น แล้วทำให้เขาเจอกัน ผ่านกิจกรรมนั้นแล้วทำให้เขาสนใจเรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ คน ๆ หนึ่งสนใจได้หลายแบบ แต่เฉพาะความสนใจด้านที่เขาสนใจเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับการ Reproduce คือต่อเนื่อง ส่งเสริมไปเรื่อย ๆ ถ้าอันนั้นคือการสอน เน้นสอนซะ ถ้าอันนั้นคือวิจัย ก็เน้นวิจัย ถ้าทั้งสอน ทั้งวิจัยไม่ใช่ทางออก ก็เน้นทางออก ยกตัวอย่างเช่น สอนปริญญาโทไม่ต้องสอนปริญญาตรี ปริญญาโทมีสิทธิ์สร้าง community ของนักศึกษา ปริญญาตรีสร้าง community นักศึกษาจาก ปริญญาโทมีสิทธิ์ที่จะใกล้ชิดกับนักศึกษาในแบบที่สนใจเรื่องที่มีเฉพาะมากขึ้น ปริญญาตรีมาแล้วก็ไป ไม่เห็นหัว ไม่เห็นชื่อ ถ้าสอนปริญญาโท ถ้าวิจัย-วิจัยรวม ๆ โลกตะวันตกใน center หลายที่ในอเมริกาใช้ ไม่ใช่เป็น... เป็นรูปแบบที่มีเนื้อหา มีเหตุที่มาบางอย่างที่ผมอาจอธิบายได้ไม่ชัด สิ่งที่เราอยากเราที่อยู่คนละ Department มาเจอกันเรื่อง Southeast Asia คือ มีการสัมมนาทุกอาทิตย์ แทบทุกแห่งพลอบกันว่าชีวิต community ของคน Southeast Asia แทบไม่มีที่ไหนที่มี Department of Southeast Asia Studies เราอยู่ประวัติศาสตร์ อยู่สังคมวิทยา มนุษยวิทยา รัฐศาสตร์ สิ่งที่เราอยากคนเหล่านี้อย่างน้อยต้องมาเจอกันประจำคือการ lecture ทุกอาทิตย์ มีผลทำให้เกิด sense ของ community ของคนที่สนใจ Southeast Asia มาเจอกัน

อ.ชาญวิทย์

ไม่เห็นด้วยกับ อ.พงษ์ชัย หลายประเด็น ในแง่ที่ว่าถ้าเราจะเกิดชุมชนเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เราจะเน้นตรงอาจารย์อาจจะไม่ได้ดูตัวอย่างการสัมมนาวันนี้ เราเหลือเป็นอาจารย์ไม่กี่คน มันจบลงด้วยนักศึกษา ภาษิตญี่ปุ่นบอกว่าอาจารย์เหมือนปลาหมึกยักษ์ เวลาจับก็จะมีถ้วยไปลอยไว้ในทะเล พอปลาหมึกลงไปก็出不ออก อาจารย์ญี่ปุ่นก็จะเป็นอย่างนั้น เป็น octopus ต่างคนมีวังของตัวเอง ถ้าเราหวังพึ่งอาจารย์ไม่ได้มากนัก อาจารย์บางคนได้ แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ ทำให้เกิดชุมชนเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาขึ้น เมื่อเดือนที่แล้ว อ. Ben Anderson กับ อ.พงษ์ชัย กับผม ไปจำปาศักดิ์กัน ก็คุยยาว เรื่อง Southeast Asia Studies ครั้งหนึ่ง อ. Ben Anderson เคยบอกว่า May be do you don't need it เราคงไม่ต้องการในแง่ของ Southeast Asia Studies สิ่งที่น่าสนใจมากเวลาเราพูดถึงอาจารย์มหาวิทยาลัยในแถบบ้านเรากำลังมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างสูง อาจารย์ถูกใช้เหมือนแรงงานเด็กและไม่ค่อยได้คุณภาพเท่าไร มีอะไรหลายอย่างซึ่ง

เราก็พูดอย่างน้อยเนื้อดำใจว่า อยู่เมืองไทของานเฮอะ ทำงานก็ไม่มีใครสนใจ เขียนมาก็ไม่มีใครอ่าน แต่ อ. Craig Reynold กับ อ. Ben Anderson บอกเวลามาเมืองไทจัดสัมมนาเรื่องขี้หนู ขี้หมา อย่างดีคนก็ 20-30 คน หัวข้ออย่างนั้นใน Australia ไม่มีใครไปฟัง เราน่าจะภูมิใจเพราะมีผู้มาฟัง อ. Ben บอกอีกจ่า คือทำอะไรหลายอย่างที่ตอบสนองสังคม อย่างเขาเขียนมามีคนฟัง 20 คน

หน้า B นักวิชาการมีบทบาทมาก ๆ แต่ก็มีส่วนไม่ดี อ. บุญรักษ์ก็จะบ่นพวกอาจารย์ที่ไปเป็น columnist บอกว่านี่มันทั้งดีและไม่ดีกับสังคม ไปนั่งเขียนทุกวันลงหนังสือพิมพ์ เพราะในส่วนหนึ่งคือเอาเวลาไปเขียน-คิดทุกวันว่าจะพูดเรื่องอะไรให้คมคาย ใครจะคิดได้คมคายทุกวัน ทุกอาทิตย์ ก็เกิดปัญหา ไม่มีงานที่เป็น Maxnum-opus

ทำไม---ผมก็ถือว่าผมเป็น by product ของ American imperialism ซึ่งดูปรากฏว่า community ที่ อ. ชงชัยพูดถึงแม่แบบเกิดที่คอร์แนล (ผมว่า).... คอร์แนลเป็นแม่แบบของ Southeast Asia Studies ในอเมริกา สิ่งที่เราเห็นคือ นักศึกษาปริญญาโท และปริญญาเอก ถูกจับมาทำงานให้เป็นกรรมการใน program ของ Southeast Asia Studies ผมก็ถูกจับทำงาน คนที่จะทำงานกับผมเดี๋ยวนี้นี้เป็น Director of Southeast Asia Studies ที่มหาวิทยาลัย Hawaii ชื่อ อันดาชา เวลาเราเขียนใบ เราก็เขียน even if you don't like our discussion you may like our coffe เชิญมากัน เกิด community ขึ้นมาแบบนี้มีทุกอาทิตย์ ทุกเดือน คนไปเมืองหอฮอัน กลับมาก็เอา slide เมืองหอฮอันมาฉาย เป็นเมืองท่าใหญ่มากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อน Modern time นักศึกษาปริญญาโทน่าจะเป็นความหวังในแง่การตั้ง community หรือ ชุมชนนี้ขึ้นมา อีกอันสิ่งซึ่งน่าดีใจมาก ๆ ตอนนี้ คือ มีกลุ่มคนที่น่าจะสร้าง community ของ Southeast Asia Studies ได้

เวลาพูดถึงการศึกษา ที่ต้องตอบสนองต่อความต้องการของตลาด มันไม่น่าจะใช้ ต้องนิยามว่าบทบาทของ "มหาวิทยาลัย" คืออะไร มันต้องการสร้างบัณฑิต ต้องสร้างคนที่เป็นผู้มีความรู้ ผู้ทรงความรู้และที่สำคัญต้องทรงคุณธรรม แต่หลังจากนั้นเขาจะออกไปทำอะไรเป็นอีกประเด็นหนึ่ง แต่เป้าหมายของมหาวิทยาลัยอยู่ตรงนี้ ไม่ใช่ถ้าตลาดบอกต้องอบรมอันนี้ เราก็หันไปทำอันนี้กันหมด ผมว่าไม่ใช่ มหาวิทยาลัย แต่เป็นโรงเรียนช่าง ตรงนี้คงเข้าใจไม่ต่างกัน กรณีที่ อ. ปราณีพูดมาเรื่องสัจจะ จำได้ว่าตอนที่มิเหตุการณ์สำคัญ 2 อัน ติดตามจิตใจในต่างประเทศ จำไว้ว่า วงวิชาการของฝรั่งเศสบอกว่า "สิ่งที่รัฐบาลฝรั่งเศสกำลังทำ คือทำสงครามรักษา

อาณานิคมของตัวเองในอัลจีเรียนั้นผิด ความถูกต้องคือต้องปล่อยเขาเป็นเอกราช
 นายพลโคโกถามว่าแล้วทำไง นักวิชาการบอกว่ามันไม่ใช่หน้าที่ผม หน้าที่ของคุณคือจัด
 การให้มันจบให้ได้ หลักการอยู่ที่มันผิดที่ครอบงำอัลจีเรีย อีกเหตุการณ์หนึ่งตอนสมัย
 สงครามเวียดนาม โนมชอมสกี นักภาษาศาสตร์ชื่อดัง ถูกถามว่าในบรรยากาศ
 ของความขัดแย้ง บทบาทของ intellectual ไม่ใช่ นักวิชาการ ไม่ใช่ Acadimicion คืออะไร โนมชอมสกีบอกว่า intellectual ต้องบอกว่า truth คือ
 อะไร เท่านั้นเอง สิ่งที่จะคืออะไรในเรื่องสงครามเวียดนาม เราดูแล้วก็คิดว่ามีแต่ฝรั่ง
 แต่อยากบอกว่า ในภาษาวัฒนธรรมไทยก็บอกไว้ว่า "วิสัยทัศน์ผู้ทรงธรรม ไปเปลี่ยน
 ไปแปรผัน ไปค้อม ไปขึ้น ไปลงผัน กลับกลอก กายจิตวาทะ พร้อมเพียบด้วย สัตยา"
 บทบาทของวิชาการคืออันนี้

อ. อติสร

หน้าที่ภาระกิจของมหาวิทยาลัยในแง่การผลิตบัณฑิต สาขาประวัติ
 ศาสตร์จะมีการปรับปรุงหลักสูตร ให้นักศึกษาที่เพิ่งจบตอบแบบสอบถาม มีประธานคณะ
 กรรมการปรับปรุงหลักสูตรคือ อ.ชเนศ นำเสนอข้อมูลส่วนหนึ่งของนักศึกษา ที่จบ
 เอกประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษามีความต้องการ
 การสูงมาก เรื่อง ขอให้มีความที่ปรับมาใช้ทำงานได้เลย คือความรู้สัจจะนักศึกษาไม่
 เอา ต้องการความรู้ที่เป็น practical และ apply ได้ กระแสเรื่องการผลิตบัณฑิต
 เพื่อตอบสนองตลาด มาบีบบังคับอาจารย์ แต่ผลที่ได้ทำให้นักศึกษาเป็นไปตามนั้นแล้ว
 แต่ที่นักศึกษามีความต้องการวิชาแบบนั้นสูงมาก และวิชาที่นักศึกษากล่าวว่าควรยกเลิก
 มากที่สุด คือวิชาบังคับที่ผมกับ อ.ชเนศ ช่วยกันสอน คือ ปรัชญาประวัติศาสตร์ กับประ
 วัติศาสตร์นิพนธ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ความรู้แบบนี้เป็นความรู้ที่สวนทางกันหรือไม่ในเรื่อง
 เกี่ยวกับความรู้ที่นักศึกษาต้องการ กับความรู้ที่อาจารย์ต้องการพูดถึงในเนื้อหาวิชา
 เหล่านั้น เช่นเดียวกับภาระกิจของความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 ศึกษาว่า ความรู้ของธุรกิจต้องการแบบหนึ่ง ขณะที่นักวิชาการก็ต้องการให้ความรู้อีก
 แบบหนึ่ง แต่ความรู้แบบ Southeast Asia Studies มันหลากหลาย จึงไม่มีตัว
 อย่างชัดเจน เหมือนกับ การประเมินหลักสูตร เหมือนที่ อ.ชงชัยพูดว่า ความที่เรา
 ถูกติดอยู่กับความสนใจของอาจารย์หรือนักวิชาการ เป็น specialist แม้แต่นักวิชา
 การในเมืองไทยหรือตัวอาจารย์เองก็มี เพียงแต่มันไม่ได้ออกมาในรูปแบบวิจัยให้เห็น
 ชัดเจน แต่มันอยู่ในรูปของวิชาที่สอน จะเห็นว่าอาจารย์ผู้นั้นสอนวิชานี้มาโดยตลอด
 ไม่ใช่หมายถึงอาจารย์ผู้นั้นไม่อาจสอนวิชาอื่น แต่หมายความว่าความสนใจในเริ่ม

แรกคืออันนี้ และพัฒนาในส่วนนี้ขึ้นมา คือสิ่งที่ อ.ชงชัยพูดถึงการจะสร้าง community ของความเป็นวิชาการ อยู่ที่ตัวอาจารย์ในขณะที่ อ.ชาญวิทย์ บอกว่านักศึกษาที่มีส่วน และ อ.ชงชัยพูดอีกว่า community ในเชิงวิชาการที่ทำได้ดีที่สุด คือปริญญาโท ปริญญาตรีทำไม่ได้ เพราะปริญญาโทพอถึงขั้นหนึ่งแล้วพอเรียน ๆ ไป ก็ล้าจบหรือจบแล้วไม่มีปัญหาเรื่องหางานทำ มีปัญหาคือเลือกจากทำงานอะไรดีมากกว่า ถึงตอนนั้น แค่ปี 1 อาจจะไม่มีคามหมาย แต่พอใกล้ ๆ จบแล้ว งานมีให้เลือกมาก เพียงแต่นักศึกษาจะเลือกหรือเปล่า จะเลือกทำงานที่เป็นนักวิชาการไปเลย หรือจะเลือกทำงานในภาคธุรกิจ เอกชน แต่ทำไมคำถามเหล่านี้จึงมีมากในระดับปริญญาตรี วุฒิภาวะไม่พอ หรือศักยภาพในการทำงาน หรือความคิดความอ่านของปริญญาโทเมื่อจบหลักสูตรไปแล้ว จะวิทยานิพนธ์แย่งขนาดไหน สารนิพนธ์จะไปไม่รอด แต่จบแล้วเขามีความรู้สึกว่าหางานได้ง่ายกว่าคนจบปริญญาตรี มี choice อะไรที่ทำให้เกิดแบบนั้น ผมว่าทั้ง อ.ชงชัย และ อ.ชาญวิทย์ คงเห็นเหมือนกันว่า community ทางวิชาการเกิดขึ้นได้ในมหาวิทยาลัยเมืองนอกเกิดแล้ว แต่มหาวิทยาลัยในเมืองไทย ยกตัวอย่างธรรมศาสตร์มีโอกาสไหม ผมว่ารายการวันนี้ถ้าเป็นแบบนี้เรื่อย ๆ ก็มีกำลังใจจัดแม้งบประมาณไม่มี แต่ก็พยายามหาเงินมาให้ได้ ถ้ามีคนฟังก็มีคนทำ

อ.ปริตตา

ดิฉันไม่เคยสอนหรือเรียน Southeast Asia คิดว่าคุณเรื่อง southeast Asia แต่ก็กลายเป็นเรื่องยุทธศาสตร์ของการตั้งสถาบัน ทำไมเราต้องพูดเรื่องการตั้งสถาบัน

อยากตั้งคำถามกับ wisdom ของการมีสถาบัน เห็นสถาบันวิจัย หรือสถาบันเฉพาะกิจจำนวนมากที่ถูกตั้งขึ้นในมหาวิทยาลัยไทย แล้วมรดกที่ทิ้งค้างไว้ให้นุชนรุ่นต่อ ๆ มา คือสถาบันไม่ Function อาจมีเจ้าหน้าที่ธุรการ รวมทั้งอาจารย์บางส่วนที่ทำงาน แต่ปรากฏว่าสถาบันที่เหลืออยู่คือสถานที่ซึ่งสะสมความขัดแย้งสารพัดชนิดจนกระทั่งเป็นเครื่องจักรซึ่งไม่สามารถจะทำงานได้อีกต่อไป ไม่ทราบว่าทำไมต้องทำเวรทำกรรมให้กับคนรุ่นหลังด้วยการคิดจะตั้งสถาบันอีก ถ้าไม่ตั้งสถาบัน- ไม่ทราบว่าจำเป็นต้องตั้งสถาบันหรือเปล่า- ถ้ายังไม่สรุปก็อาจมีกิจกรรม รูปแบบของการสร้าง community วิชาการ อีกมากมายรูปแบบที่ทำได้ ชุมชนวิชาการก็เป็นอุดมคติเหมือนกัน ก็อยากให้มี ถ้าถามว่ามีชุมชนวิชาการไหม ตอบยาก ในธรรมศาสตร์ก็บอกไม่ถูก ความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยวก็มี รู้สึกไม่ค่อยมีคนช่วยงานหนังสือหรือคุยกันในเรื่องเฉพาะ การเสวนา-สัมมนา มีแล้วเป็นไง ความรู้สึกจริงคือ เบื่อ

เบ๊อ เบ๊อมาก รู้สึกว่าคนที่ได้ฟังก็ฟังมาหลายครั้ง จนกระทั่งบางที่ยังไม่ทันพูดก็รู้แล้วว่า จะพูดอะไรหรือเรื่องที่พูดเป็นเรื่องไม่ไกลจากสามัญสำนึกเท่าไร อาจบอกด้วย catation นิดหน่อย 2-3 แห่ง แต่ส่วนใหญ่ก็คล้ายของที่ได้ยินมาแล้วบ่อย ๆ ทำให้รู้สึกว่าการเสวนาทางวิชาการ ทำไม่ถึงผิวเผินมาก ถ้ามีชุมชนวิชาการ และอยากทำลึกไปกว่านั้น สมมติว่าเราสนใจ Southeast Asia ในรูปแบบที่ง่ายที่สุดที่นึกได้ตอนนี้ คือ แทนที่จะพูดเรื่องกว้างมาก สมมติในบรรดาเอกสาร 1,000 กว่าชิ้น ซึ่งรวบรวมแล้ว เลือกลงมา 2-3 ชิ้น ที่เป็นของสำคัญต่อความเข้าใจพื้นฐานของ Southeast Asia แล้วทำเป็น Reading Group จัดให้อ่านหนังสือเล่มเดียวกันแล้ว ค่อยถึงหนังสือเล่มนั้น หรือ 2-3 เล่มนั้น จะน่าสนใจกว่าจะพูดเรื่องกว้าง ๆ ซึ่งแต่ละคนก็มีภูมิรู้ระดับหนึ่งที่จะพูด แต่ภูมินั้นก็ไม่ได้เหนือหรือลึกล้ำไปกว่าบทความหนังสือพิมพ์หรือความเข้าใจสามัญสำนึกที่เราคุยกันทั่ว ๆ ไป นี่เป็นเพียงรูปแบบหนึ่ง ถ้าจะกระตุ้นความสนใจในเรื่องนี้ แล้วสร้างความอยากรู้ทั้งอาจารย์และนักศึกษา ก็น่าจะเป็นรูปแบบที่ทำได้ แล้วก็คิด สามารถคิดได้อีกสารพัดรูปแบบ แทนที่จะคิดว่าจะตั้งสถาบันมาหน้าตาอย่างไร

ปัญหาเวลาสอน นักศึกษาสนใจความรู้เฉพาะหน้าที่จะเอาไปทำอะไรได้ อาจารย์ควรต้องตรวจสอบตัวเองเป็นอย่างมาก คิดขึ้นเชื่อว่าถ้าอาจารย์รู้เรื่องนั้นมาก มี inside เรื่องนั้นมาก ก็สามารถกระตุ้นความอยากรู้ของนักศึกษาได้ เราอาจไม่ อาจเป็นไปไม่ได้ที่เราจะให้สังขารอะไรกับนักศึกษา ตัวเราเองอาจ convince ตัวเองไม่ได้ว่ามันเป็นสังขาร แต่เราอาจให้ imagine บางอย่างที่ทำให้นักศึกษารู้สึก ตาโต อยากรู้ อยากค้นคว้าเรื่องนั้นต่อไป ถ้าตั้งเป้าว่าให้สังขารคงยาก แต่ถ้าตั้งเป้าว่าทำอย่างไรเราจะถ่ายทอดความอยากรู้-เราต้องมีก่อน-ให้นักศึกษาได้ ก็อาจจะน่าสนใจพอ

อ. ปราณี

เห็นด้วยที่ อ.ปรีดา กับ อ.ชงชัย พูดเกี่ยวกับเรื่องที่ใช้คำว่าสังขารอาจไม่ถูกต้อง ความจริงจะใช้คำว่า ทำความเข้าใจ เป็นเรื่องของความเข้าใจมากกว่า สาเหตุที่พูดคำนี้ออกมาเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัย หรือนักวิชาการก็ตาม ที่ควรจะมีในความเคารพในตัวเอง เคารพต่อสิ่งที่ตัวเองศึกษา คือตอนแรกประเด็นอยู่ที่ว่า เราควรจะตอบสนองสังคมไหม ในเมื่อสังคมมีความต้องการเรื่องการท่องเที่ยว การโหยหาอดีต หรือเรื่องเศรษฐกิจการเมือง นักวิชาการหรือมหาวิทยาลัยควรมุ่งวิจัยหรือศึกษาเพื่อตอบสนองอันนั้นหรือเปล่า จึงหันกลับมาพูดว่าจริง ๆ ในความเห็นส่วนตัว คิดว่า นักวิชาการควรมีความเคารพ อย่างน้อยต่อข้อมูล ต่อเนื้อหาที่ตัวเองศึกษาอยู่

ตัวอย่างที่ยกมาเพราะประเด็นที่มีปัญหา เพราะดิฉันก็มีความว่าเหวในการที่สอนวิชา เอเซียอาคเนย์อยู่คนเดียว ที่วังท่าพระ พยายามเน้นว่านักศึกษาควรมีความเข้าใจประเด็นเรื่องชนชาติ เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม เพราะมักมีความสับสนและคิดว่าไทยเป็นชาติที่ยิ่งใหญ่ มีวัฒนธรรมที่เป็นไทยแท้ ๆ เป็นของดีของวิเศษกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เราต้องมีความเคารพวัฒนธรรมซึ่งเป็น เรื่องของการผสมผสานกันมา ทั้งในแง่ ภาษาและวัฒนธรรม ทุก ๆ อย่างที่เราเรียกเป็นของไทยปัจจุบันนี้ต้องยอมรับความเป็นจริงว่าวัฒนธรรมไทยไม่ได้เกิดขึ้นมาโดด ๆ หรือยิ่งใหญ่กว่าประเทศอื่น ไม่ได้มหัศจรรย์กว่าใครเลยในโลก มันเหมือน ๆ กันทั้งนั้น เป็นเรื่องการผสมผสาน นี่คือข้อเท็จจริงที่สถาบันทางวิชาการต้องยืนยัน และรับรู้ที่เรารับของใครมาบ้าง ถ่ายทอดผสมผสาน ถ่ายเทกันอย่างไร รับอิทธิพลกันมาอย่างไร เรื่องชนชาติเรามักคิดว่าชนชาติไทยบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นประเด็นเก่า แต่เชื่อว่ามีอิทธิพลมากต่อวงวิชาการ และมีผลไปถึงวงวิชาการอื่น ๆ หรือในอาชีพอื่น ๆ ที่ทำให้หลงผิดและมีอคติสูงมาก ก่อให้เกิดการรังเกียจเดียดฉันท์ ถูกจากเพื่อนบ้านและผู้คนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรมในประเทศของเราเอง จึงต้องขอประทานโทษที่ใช้สัจจะในความหมายที่ผิด จริง ๆ แล้วต้องการใช้ในความหมายที่ว่า เราต้องเคารพต่อข้อมูล ข้อเท็จจริง และคุณธรรมของความเป็นจริงที่นักวิชาการควรตระหนัก และต้องย้ำเน้นเรื่องนี้มาก ๆ

อ. ชาญวิทย์

ผมยังอยากคิดว่า อ. ปราณี ไม่ได้ใช้คำผิด ผมว่าใช้คำถูกแล้ว ในแง่นี้พออาจารย์ปราณีพูดถึงเรื่องชนชาติ เรื่องวัฒนธรรม ยิ่งเอิญผมได้รับการบ้านมา จาก อ. Michale Wright แก่เขียนบทความเป็นภาษาอังกฤษ ดีมาก ยาวมาก เรื่องวัฒนธรรมไทยให้ผมมาอ่าน ผมจะกลับไปวิจารณ์แก บางที่เราเอามาแย้งกันก็ได้ อ. Michale Wright บอกว่า ในแง่ของวัฒนธรรมไทยมันมีส่วนซึ่งเป็น Nationalism-Faascism culture เป็นวัฒนธรรมที่เป็น culture และที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่เราถกเถียงกันวันนี้ อ. Michale Wright บอกว่ามีจุดหนึ่งในวัฒนธรรมไทยที่ถูกสร้างขึ้นมาก แก่บอกว่าสิ่งที่เรียกว่า Thai culture แก่ไม่อยากจะใช้คำว่า Thai culture เลย แก่อยากจะใช้คำว่า culture in Thailand จะดีกว่า สิ่งที่เราสร้างเป็น Thai culture ถูกดึงออกจาก context ของมัน บริบทของมันคือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อนบ้านที่เรากำลังพูดอยู่นี้ ผมคิดว่าตรงนี้ทำไมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงสำคัญและน่าสนใจ ทำไม อ. เสกสรรค์บอก เมื่อไปเห็นบรมพุทโธ แล้วรู้สึก โอ้โฮ ถ้ายังไม่เห็นบรมพุทโธ ก็พูดยาก ถ้ายังไม่เห็นนครวัดเราก็คงพูดอะไร

ยาก ถ้ายังไม่เห็นพுகาม อาจจะไม่ได้เห็นด้วยตาตัวเอง แต่เห็นโดยสติปัญญา ตรงนี้น่าสนใจว่าเราพูดโอด ๆ โดยไม่คำนึงถึงบริบทแวดล้อมของความเป็นไทย เป็นประเทศไทย

อ. ชงชัย

ผมไม่ได้ตั้งใจ คำว่าสัจจะของ อ. ปราณี ในทางหลักปรัชญาต้องเถียงอีกว่ามีสัจจะไหม ผมว่าที่ผมแย้งเป็นการมองปัญหา... ผมกลับคิดว่าในแง่ที่ อ. ปราณี อ. ชาญวิทย์ บอกว่า มหาวิทยาลัยต้องตั้งจุดยืนให้มันว่าเราอยากจะเสนอ สัจจะ คือไม่เถียงแง่ปรัชญา ว่ามีสัจจะหรือไม่ ผมเห็นด้วย แต่ที่ผมแย้ง ในความเป็นจริงจะเรียกว่า practical ก็ไม่เชิง แต่เหมือนสิ่งที่เราคิดว่าเราจะสร้างชุมชนหรือสถาบันทางเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ เราเห็นการตอบสนองบ้างไม่ได้ แต่ไม่ใช่เอาใจตลาด แต่เราควรรู้ตัวเองว่าเราอยู่ท่ามกลางสภาพอะไร เราจะได้จัดการได้ถูกว่าจะไปทางไหนรอด ไปทางไหนไม่รอด ผมเห็นด้วยว่ามหาวิทยาลัยตอบสนองสังคมได้ดีที่สุด คือ อย่าตื่นติดดินนัก นั่นเป็นหน้าที่มหาวิทยาลัย วิธีที่จะตอบสนองสังคมได้ดีที่สุด คือ อย่าทำตามตลาดนัก แอโรเกิน หน่อย ๆ ทำตามใจตัวเองให้มากหน่อย แล้วสังคมจะไม่ใช่ใช้อย่างไร มหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นแหล่งเดียวที่ผลิตความรู้แบบที่เราคิดว่าเราอยากจะทำ ซึ่งโดยปกติธรรมชาติของ spicy ที่เรียกว่านักวิชาการมหาวิทยาลัย จะทำในสิ่งที่ขายตลาดได้บ้าง ขายตลาดไม่ได้บ้าง จะมีคนทำในสิ่งที่ขายตลาดไม่ได้เยอะเลยไปไหนไม่รอด ต้องมาอยู่มหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นหน้าที่มหาวิทยาลัยก็คือเก็บรักษาคนพวกนี้ ให้ทำในสิ่งที่ดินไม่ติดดินไป ผมว่านี่คือ มิชชั่น ที่มหาวิทยาลัยจะตอบสนองสังคม ถ้าสังคมไทยไม่เห็นก็ต้อง fight กันไป เพราะคือหน้าที่เรา ตรงนี้ผมกลับคิดว่า เห็นตรงว่ามันจะเป็นสัจจะหรือไม่สัจจะ เราตอบสนองสังคมได้ดีที่สุดด้วยการเป็นตัวของเราเอง ที่เราคิดว่าเราต้องการทำ